

STADIA

HELSINGIN AMMATTIKORKEAKOULU

ÄÄNIKERRONNAN SUHDE TARINAAN KUUNNELMASSA

Viestinnän koulutusohjelma
Radio- ja televisioilmaisu
Opinnäytetyö
31.5.2007

Kim Wirtanen

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Viestinnän koulutusohjelmac		Suuntautumisvaihtoehto Radio- ja televisioilmaisu
Tekijä Kim Wirtanen		
Työn nimi ÄÄNIKERRONNAN SUHDE TARINAAN KUUNNELMASSA		
Työn ohjaaja/ohjaajat Antti Pönni, Pekka Ruohoranta		
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 31.5.2007	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 26 + 33
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Opinnäytetyöni on monimuototyö, joka koostuu <i>Suurin niistä on rakkaus</i> -nimisestä kuunnelmasta sekä <i>Äänikerronnan suhde tarinaan kuunnelmassa</i> -otsikoidusta kirjallisesta osasta. Teoksen pituus on 45 minuuttia ja se kertoo tositapahtumiin perustuvan tarinan omasta saksalaisesta äidistäni, joka pakenee despoottista isäänsä Suomeen rakkaansa luo ja löytää itsensä ”ojasta allikkoon”-tilanteesta. Mustasukkainen ja ennakkoluuloinen anoppi ei päästä helpolla ainoasta pojastaan irti ja Erika joutuu näkemään vaivaa lunastaakseen paikkansa miehensä rinnalta. Teoksen tavoitteena on ollut tutustua kuunnelman tekemiseen liittyviin työprosesseihin ja -rooleihin sekä tutkia, miten ne toimivat yhteydessä toisiinsa.</p> <p>Kirjallinen työ keskittyy äänikerrontaan kuunnelmassa, esitellen myös muissa radiomailman ohjelmatyypeissä käytettäviä äänellisiä ilmaisukeinoja. Tausta-aineistoa ei radion äänikerronnasta ollut pahemmin olemassa, joten sovelsin elokuvien äänisuunnittelusta lähtöisin olevia käsitteitä. Tutkin myös, millaisia äänellisiä ratkaisuja olin käyttänyt <i>Suurin niistä on rakkaus</i> -teoksen yhteydessä.</p> <p>Arvioinnin kohteena on kirjallinen osuus ja teos, jossa olen vastannut yksin käsikirjoitukselta, ohjauksesta, äänisuunnittelusta sekä musiikista. Olen pyytänyt erityistä huomiota arvionnissa teoksen äänisuunnitteluun, sillä keskitin siihen eniten aikaa ja äänikerronta on pääaiheena myös kirjallisessa osassa.</p> <p>Suurimmaksi ongelmaksi koin käsikirjoittamisen sekä ohjaamisen, sillä kummastakaan minulla ei ollut pahemmin aiempaa kokemusta. Tähän hain apua Ylellä työskentelevältä ohjaajalta Pekka Ruohorannalta, jolla on monien vuosien kokemus kuunnelmien tekemisestä.</p> <p>Ensimmäiset nauhoitukset näyttelijöiden kanssa tehtiin vuoden 2006 alussa. Äänileikkaamiseen ja -suunnitteluun paneuduin joulukuussa 2006. Viimeistely ja musiikin säveltäminen teokseen tapahtui maaliskuussa 2007, jolloin aloin kirjoittaa myös kirjallista osaa. Teos ja kirjallinen osa valmistuivat huhtikuussa 2007.</p>		
Teos/Esitys/Produktio <i>Suurin niistä on rakkaus</i>		
Säilytyspaikka Taideteollisen korkeakoulun kirjasto, Aralis-kirjastokeskus		
Avainsanat kuunnelma, äänikerronta, äänisuunnittelu, radio		

Degree Programme in Media		Specialisation Radio and Television Studies
Author Kim Wirtanen		
Title Sound Design with Respect to Storytelling in Radio Plays		
Tutor(s) Antti Pönni, Pekka Ruohoranta		
Type of Work Final Project	Date 30th May, 2007	Number of pages + appendices 26 + 1
<p>ABSTRACT</p> <p>The Final project consists of a radio play called "Suurin niistä on rakkaus" (The Greatest of These Is Love) and a thesis that researches the use of sound desing in storytelling of radio plays.</p> <p>The radio play lasts for 47 minutes and it tells the tale of a German woman called Erika, who escapes her despotic father and moves to Finland. There she marries her new found love, Raimo. Her mother-in-law isn't willing to let go of her only son and slowly but surely the situation evolves into a disaster.</p> <p>The main focus of the final project was on the radio play. Various kinds of sound engineering solutions were used to give life to the storytelling. Particular attention was paid to the use of sound effects and music, how they react with the story itself. Months of work was spent on composing many different pieces of music, which either support or contradict the storytelling.</p> <p>The thesis focuses on how sound design should be used to support the storytelling in radio plays. There is not much literature on the subject in Finnish, which was the main inspiration for writing the thesis. This posed a problem, however, since it was hard to find suitable background literature. Only books on sound engineering in movies existed, but there were almost none for radio plays. This problem was solved by using theories that are common in sound engineering in movies, and by implementing them to the radio shows. The tools eplained in the section can also be used in other fields of radio work, for example in radio documentaries, features and interviews. The end of the thesis concentrates on explaining how these guide lines were used in the radio play The Greatest of These Is Love.</p>		
Work / Performance / Project Suurin niistä on rakkaus / The Greatest of These Is Love		
Place of Storage Aralis Library and Information Center, Helsinki		
Keywords radio play, sound design, radio		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Teososan esittely	1
1.2 Opinnäytetyön kirjallinen osuus	2
2 ÄÄNIMAISEMAT JA -EFEKTIT KUUNNELMASSA	4
2.1 Äänikerronnan merkitys	4
2.2 Äänen lähteet	4
2.3 Mielikuvien luominen	6
2.4 Taiteellinen vapaus mielikuvien synnyttämisessä	10
2.5 Äänikerronnalliset ilmaisutavat tarinan elävöittämiseksi	10
2.6 Äänikerronnan sudenkuopat	13
3 MUSIIKIN ROOLI KUUNNELMASSA	13
3.1 Polarointi, parafraasi ja kontrapunkti	14
3.2 Diegeettinen ja ei-diegeettinen musiikki	16
4 ”SUURIN NIISTÄ ON RAKKAUS”	18
4.1 Näytellyt kohtaukset	18
4.2 Siirtymät	20
4.3 Monologi	21
5 POHDINTA	23
LÄHTEET	25
LIITE <i>Suurin niistä on rakkaus</i>	

1 JOHDANTO

1.1 Teososan esittely

Kirjailija Jens Christian Grøndal (2002) on sanonut romaanissaan *Lokakuun hiljaisuus* seuraavasti: ”Tarinaa ei voi tuntea ennen kuin sen on kertonut”. Tämä ajatus oli lähtökohtani valitessani teososan aiheeksi oman saksalaissyntyisen äitini elämänvaiheet hänen muuttaessaan Suomeen vuonna 1970. Olin aikaisemmin kuullut äidiltäni erilaisia tarinoita hänen uudesta elämästään vieraassa maassa ja pitänyt niitä aina kiehtovina. En pelkästään sen vuoksi, että hän joutui ulkomaalaisena pienen saaristolaiskylän sisäänpäin lämpiävän yhteisön riepottelemaksi sekä anoppinsa nöyryyttämäksi, vaan erityisesti hänen peräänantamattoman luonteensa ja sisukkuutensa vuoksi.

Teos käsittelee äitini ”ojasta allikkoon” -tilannetta, jossa hän pakeni preussilaisen ankaraa isäänsä elämänsä rakkauden luokse, vain huomatakseen joutuvansa kilpailemaan vastikään leskeksi jääneen anoppinsa kanssa isäni huomiosta. Äitini kokemat lukuisat vastoinkäymiset on kuvattu hänen omasta näkökulmastaan, kuinka hän epätoivoisesti yritti saada elämänsä oikeille raiteille ja lopulta onnistuikin siinä, luottamalla yksinkertaiseen Raamatun Korinttolaiskirjeistä tuttuun ohjenuoraan, jota hän on noudattanut koko elämänsä: ”Elämässä tärkeintä ovat usko, toivo ja rakkaus. Mutta suurin niistä on rakkaus.”

Tämä nyky-yhteiskunnan silmin tarkasteltuna melkeinpä naivistinen elämänkatsomus on kiehtonut minua aina vain enemmän, mitä vanhemmaksi ja kokeneemmaksi olen vuosien varrella kasvanut. Tämän tarinan kertominen muodostui minulle erityisen

tärkeäksi ei vain oman identiteettini tutkimiseksi vaan tarjotakseni sen myös muiden ihmisten pohdittavaksi. Miten äitini jaksoi kaikista kokemistaan vääryyksistä huolimatta jatkaa taisteluaan parisuhteensa pelastamiseksi? Tämä kysymys nousi teososassa väistämättä päällimmäiseksi pohdinnan aiheeksi. Yhtä paljon se johdattelee myös miettimään nyky-yhteiskunnassa niin usein esiintyvää ongelmaa: miksi ihmiset eroavat niin yksinkertaisista syistä? Teos ei pyri suinkaan tarjoamaan vastauksia, vaan herättämään sisäisen ajatteluprosessin, jossa ihminen vertaa omia kokemuksiaan tarinani päähenkilön menneisyyteen.

Jo heti alussa tein päätöksen, etten tekisi aiheesta dokumenttia. Tähän ratkaisuun vaikutti ensinnäkin se, että tapahtumista on olemassa vain yksi näkökulma, joka on jo 30 vuotta vanha. Siinä ajassa erilaiset havainnot ihmisistä ja tilanteista ovat enemmän tai vähemmän haalistuneita. Ihminen myös muuttuu jatkuvasti vanhetessaan ja hänen varhaisemmat kokemuksensa värittyvät ja kehittyvät uusien myötä. Tämän vuoksi päätin esittää tarinan kuunnelmana. Kuunnelman vahvuus on, ettei menneisyyden kuvauksessa tarvitse pidättäytyä faktoissa, vaan on vapaus ottaa myös kaunokirjallisia keinoja käyttöön.

Teoksen punaisena lankana toimii äitini sisäinen monologi, joka kuvailee tilanteita hänen omasta näkökulmastaan. Välillä siirrytään näyteltyihin kohtauksiin, joiden kautta tapahtumia seurataan kolmannen persoonan kautta. Näytellyt kohtaukset on valittu sen mukaan, kuinka merkittäviä ne ovat olleet tarinan kokonaisuuden kannalta. Tapahtumat seuraavat toisiaan kronologisessa järjestyksessä, mutta niiden välillä on voinut vierähtää useitakin kuukausia. Äidin monologi sitoo kohtaukset toisiinsa ja paikkaa keskelle jääneitä tarinankerronnan aukkoja.

Tarinan lisäksi halusin kiinnittää huomiota myös kuunnelman äänimaailman suunnitteluun ja musiikkiin. Halusin vilpittömästi tarjota unohtumatonta äänellistä elämystä kuulijalle ja todistaa, että kuunnelmalla on paljon tarjottavaa elokuvia seuraavalle suurelle yleisölle.

1.2 Opinnäytetyön kirjallinen osuus

Omasta taustastani johtuen tuntui luonnolliselta, että opinnäytetyöni kirjallinen osuus käsittelisi äänisuunnittelua ja musiikin säveltämistä. Olen oman toiminimeni kautta

luonut lukuisia sävellyksiä ja äänimaisemia teatteriin, dokumentteihin, lyhytelokuviin, urheilutapahtumiin ja mainoksiin. Olen varsin hyvin perehtynyt musiikin säveltämiseen sekä äänen käsittelyyn ja halusin syventää tätä asiantuntemusta suhteessa muihin media-alan työtehtäviin.

Oman kuunnelman tekeminen tuntui oivalta tilaisuudelta kokeilla sellaisia rooleja, jotka entuudestaan olivat minulle outoja. Käsikirjoittamisesta ja ohjaamisesta minulla ei pahemmin ole ollut kokemusta, joten koin saaneeni hienon tilaisuuden nähdä käytännössä, miten ne toimivat yhdessä äänisuunnittelun ja musiikin säveltämisen kanssa. Päätin siis ottaa päävastuun kaikkien työvaiheiden toteutuksesta itse, senkin uhalla että jouduin uhraamaan monta kuukautta tehokasta työaikaa teoksen valmistumiseen.

Käyn ensiksi opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa läpi erilaisia kuunnelman äänisuunnittelullisia ilmaisukeinoja. Esittelen myös elokuvamusiikin analysoimisessa käytettyjä teorioita ja sovellan niiden periaatteita kuunnelman maailmaan. Valitettavasti kuunnelmien musiikinkäytöstä ja äänisuunnittelusta on olemassa hyvin rajoitetusti kirjallisuutta, joten jouduin usein nojautumaan elokuvaäänen teorioita käsitteleviin teoksiin sekä omiin kokemuksiini ja havaintoihini.

Opinnäytetyöni kirjallisen osuuden neljännessä luvussa esittelen ratkaisuja, joihin päädyin kuunnelmani äänimaailman rakentamisessa. Käyn läpi kuunnelmaani niin äänisuunnittelullisesta kuin myös musiikillisesta näkökulmasta. Viimeisessä luvussa käyn pohdin, kuinka hyvin omasta mielestäni onnistuin kuunnelmassani käyttämään erilaisia äänellisiä ilmaisukeinoja.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus ei ole auttaa pelkästään kuunnelmien äänisuunnittelusta kiinnostuvia ihmisiä kehittämään taidoissaan. Äänikerronnallisten keinojen hallitseminen auttaa myös vaikkapa radiotoimittajan työtä. Radioilmaisussa voi kehittyä entistäkin paremmaksi ammattilaiseksi, kun oppii esimerkiksi rikastamaan haastatteluja käyttämällä erilaisia äänimaisemia, äänellisiä siirtymiä sekä efektejä.

2 ÄÄNIMAISEMAT JA -EFEKTIT KUUNNELMASSA

2.1 Äänikerronnan merkitys

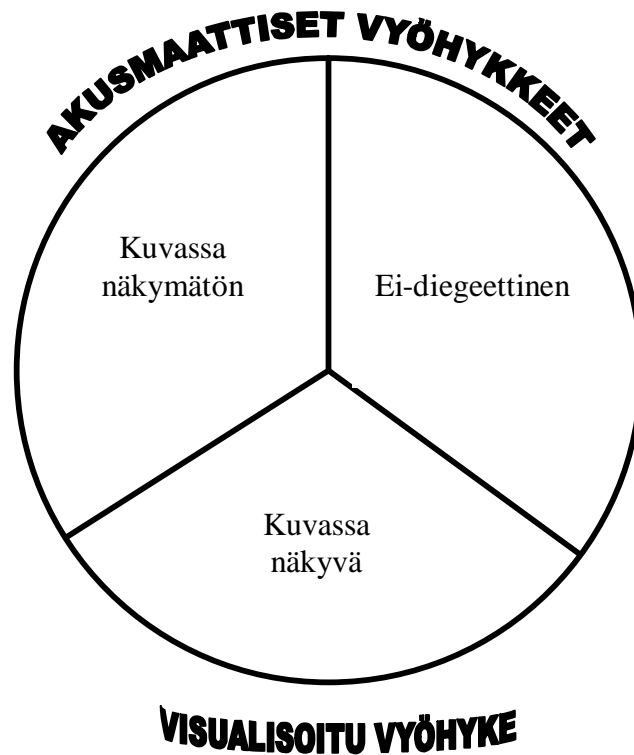
Elokuvailmaisussa on vakiintunut vanha sananparsi ”ääni on puoli kuvaa”. Tällä sanonnalla on pyritty aina korostamaan äänen merkitystä elokuvissa, sillä kyseistä osaa aluetta on usein väheksytty ja pidetty enemmän tai vähemmän itsestäänselvyytenä. Äänisuunnittelu on huomaamatonta, eikä sitä yleensä suitsuteta millään tavoin silloin kun se toimii. Vasta siinä vaiheessa, kun äänisuunnittelussa on selvä virhe, sen olemassaolo huomataan. Ei siis ihme, että jokavuotisissa Oscar-gaaloissakin äänisuunnittelu esitellään yleisölle ”kummajaisena”, jonka toiminta on selitettävä ennen pystin jakamista.

Kun siirrytään kuunnelmien kiehtovaan maailmaan, tilanne on toinen kuin elokuvissa. Kuunnelmasta voisi sanoa, että ”ääni on täyttä tarinaa”. Kun kuvaa ei ole, dialogeilla ja vallitsevilla äänimaisemilla on paljon suurempi merkitys kuulijan huomiokyvyn vangitsemisessa kuin elokuvissa. Siellä olemisen -tunne on oikeilla äänillä toteutettuna hyvinkin intensiivinen, mikä tosin vaatii äänisuunnittelijalta suurta tarkkuutta miksaamisessa, efektien valitsemisessa sekä stereokuvan rakentamisessa, jotta äänikuva olisi tunnistettavissa eikä kuulostaisi epärealistiselta. Etevä äänisuunnittelija ei myöskään tyydy todentuntuisten äänimaisemien rakentamiseen, vaan leikittelee erilaisilla äänten merkityksillä sekä sillä, miten ne heijastuvat itse kuunnelman tarinaan.

2.2 Äänen lähteet

Elokuvan ja kuunnelman äänenkäytön eroista huolimatta elokuvaäänen teoriaa voidaan soveltaa myös kuunnelmien tarkasteluun. Ranskalainen elokuvaäänentutkija Michel Chion jakaa elokuvan äänen visualisoituun ja akusmaattiseen ääneen. Visualisoidun äänen lähde näkyy kuvassa, akusmaattisen äänen ei näy. Toinen erottelu on jako diegeettiseen ja ei-diegeettiseen ääneen. Diegeettinen ääni on ääntä, jonka lähde sijaitsee elokuvan tarinamaailman sisällä. Se on toisin sanoen ääntä, jonka elokuvan henkilötkin saattavat kuulla. Ei-diegeettinen ääni tulee puolestaan tarinamaailman ulkopuolelta. Esimerkiksi taustamusiikki tai sisäiset monologit ovat tällaista ääntä. (Chion 1994: 71–75.)

Kuva 1. Michel Chionin kolmen äänivyöhykkeen malli, joka käsittelee elokuvissa esiintyvien äänien lähteitä (Chion 1994: 74).

Kuvassa 1 esitellyssä Michel Chionin mallissa käsitellään edellä mainittuja käsitteitä hieman erilaisessa valossa. Ensinnäkin visualisoidun äänen lähde näkyy aina kuvassa. Sen sijaan akusmaattinen ääni voi olla joko kuvassa näkymätöntä tai ei-diegeettistä. Akusmaattisten vyöhykkeiden ero on siinä, liittyykö äänilähde elokuvan maailmaan vai ei. Kuvassa näkymätön ääni on jossain suhteessa kuvaan ja tarinamaailmaan. Esimerkiksi poliisiasemalla soiva puhelin on tyypillinen akusmaattinen kuvassa näkymätön ääni. Akusmaattinen ei-diegeettinen ääni sen sijaan on täysin ulkopuolinen elokuvan maailmaan nähden. Kertojan ääni on hyvä esimerkki tällaisesta äänestä. (Chion 1994: 73.)

Elokuvan aikana ääni voi myös siirtyä yhdeltä vyöhykkeeltä toiselle. Akusmaattinen kuvassa näkymätön ääni voi muuttua visualisoiduksi ääneksi vaikkapa siten, että kuvan ulkopuolella puhunut henkilö astuu esiin. Sama voi tapahtua myös ei-diegeettiselle äänelle: esimerkiksi taustalla soinnut musiikki tulee kuvassa näkyvästä radiosta, muuttuen yhtäkkiä visualisoiduksi ääneksi. (Chion 1994: 71–75.)

Elokuvista poiketen kuunnelmissa esiintyy radion asettamien rajoitusten vuoksi vain akusmaattista ääntä. Äänivyöhykkeitä on siis kolmen sijasta kaksi, eli kuvassa

näkymätöntä ja ei-diegeettistä ääntä. Jatkossa käytän näistä kahdesta käsitteestä termejä diegeettinen ja ei-diegeettinen akusmaattinen ääni, sillä radiomaailmassa ei ole mielekästä puhua kuvassa näkymättömästä äänestä. Äänen lähde siis joko liittyy jotenkin kuunnelman tarinamaailmaan tai on sen ulkopuolella.

Diegeettistä akusmaattista ääntä on esimerkiksi lintujen laulu, jonka tarinan päähenkilötkin voivat kuulla. Ei-diegeettinen akusmaattinen ääni käsittää kuunnelman tapauksessa mm. taustamusiikin ja sisäiset monologit. Se on suunnattu ainoastaan kuulijalle, ei tarinan henkilöille kuultavaksi.

Nämä kaksi vyöhykettä tarjoavat mielenkiintoisia tehokeinoja kuunnelman tarinan elävöittämiseen. Esimerkiksi ei-diegeettinen sisäinen monologi voikin yhtäkkiä muuttua diegeettiseksi sen puhuessa tarinassa esiintyville roolihahmoille. Ääni, joka ensin on tyytynyt kuvailemaan erilaisia tilanteita ulkopuolisesta näkökulmasta, siirtyykin yhtäkkiä tarinan sisään kuunnelman henkilöiden kuultavaksi.

Kuunnelmissa ei kuitenkaan ole ääniä, joiden olemassaolon voisi todentaa visuaalisesti, kuten elokuvissa. Näin ollen niiden tulisi siis olla helposti tunnistettavissa ja herättää kuulijassaan selkeitä mielikuvia.

2.3 Mielikuvien luominen

Mielikuvien synnyttäminen ja kuuntelijan aktivoiminen tulkitsemaan äänellisiä havaintojaan on äänikerronnan tärkeimpiä tehtäviä. Hyvän äänikerronnan kannalta on olennaista opetella nämä mekanismit ja käyttää niitä harkitusti. Toki on myös mahdollista ottaa tiettyjä vapauksiakin, ja luoda uusia kiinnostavia tehokeinoja rikkomalla totuttuja konventioita. Kun kuunnelman äänimaailma synnyttää vastaanottajassa erilaisia mielikuvia, paikasta toiseen voi siirtyä yhtä nopeasti kuin kuulija vaihtaa mielikuviaan.

Äänikerronnan teorioista kuunnelmissa ei ole pahemmin olemassa kirjallisuutta. Ari Koivumäki on kuitenkin kirjassaan Äänikerronta (1992) eritellyt erilaisten havaintopsykologian suuntausten kautta tapoja, kuinka kuulijalle pystytään luomaan mielikuvia pelkän ääniaistimuksen kautta.

Klassisin tapa luoda mielleyhtymiä on lähtöisin **assosiaatiopsykologiasta**, joka tulkitsee ajattelun ja muut henkiset toiminnot vain yksinkertaisten havaintojen ja mielikuvien koosteiksi ja ketjuiksi. Äänellinen tila luodaan tällöin käyttämällä mahdollisimman tunnistettavia ääniä taustalla. (Koivumäki 1992: 17, 64.) Kun luodaan mielikuva vaikkapa kalastajasta ammatissaan, taustalla voi käyttää meren ja huutavien lокkien ääniä. Tällaiset vakiintuneet äänet, jotka auttavat kuulijaa luomaan omassa mielikuvituksessaan tiloja, ovat tehokkaita, mutta myös välillä hyvin kliseisiä. Aina ei myöskään voi olla varma siitä, syntyykö kuulijan päässä juuri haluttu mielleyhtymä.

Käytännössä äänten ja musiikkien käyttöä mielleyhtymien tuottamiseen rajaa kuuntelijoiden rajallinen kyky mieltää tekijöiden haluamia mielikuvia. Assosiaatioiden tuottaminen on sinänsä helppoa, niiden rajaaminen on paljon vaikeampaa. (Koivumäki 1992: 19.)

Strukturalistinen suuntaus pyrkii selvittämään havaintojen lainalaisuuksia analysoimalla havainnot ja aistimukset pienimpiin mahdollisiin yksikköihin. Strukturalistinen suuntaus korostaa äänten naturalistisen realismin merkitystä. Tätä suuntausta näkee erityisesti radiodokumenteissa, joissa mielleyhtymä pyritään luomaan autenttisten äänten kautta (Koivumäki 1992: 22, 64.)

Edellä mainittua esimerkkiä käyttäen tässä tapauksessa kalastajan puheen taustalla kuuluvat äänet ovat oikeasti siinä tilassa syntyneitä, eivät jälkikäteen editoitaessa taustalle lisättyjä. Strukturalistisen ja funktionalistisen suuntauksen heikkous piilee kuitenkin oletuksessa, että autenttisuus jotenkin toimisi halutun mielikuvan synnyttämisessä ylivertaisesti verrattuna muihin suuntauksiin:

Mikrofonin avulla tehty autenttinen tallenne ei sellaisenaan voi koskaan täysin yksiselitteisesti edustaa ”valmista” havaintoa. Tallenne sisältää aina vain ulkoisesta ympäristöstään eristettyä akustista vaihtelua, josta voi olla mielletävissä jokin havainto. (Koivumäki 1992: 54.)

Behavioristinen suuntaus keskittyy käyttäytymismuotojen tutkimiseen. Behaviorismin mukaan mieli on ruumiillinen prosessi ja aivojen toiminta osa tätä prosessia. Tätä näkemystä voi soveltaa kuunnelmassa haluttaessa vaikuttaa tapaan, jolla havaintoja otetaan vastaan. Käyttämällä valikoituja ääniärsykeitä voidaan synnyttää kuulijalle

tiettyjä mielikuvia ja saada hänet käyttäytymään halutulla tavalla. Behavioristisia tapoja luoda voimakkaita mielikuvia käytetään esimerkiksi äärimmilleen viedyssä mainonnassa ja propagandassa. Suuntauksen pyrkimykset kuitenkin kompastuvat usein siihen faktaan, että ihmiset tulkitsevat asioita eri tavoin. (Koivumäki 1992: 64.)

Toisaalta yhteiskunta, sen kulttuuri ja historia yhdenmukaistavat ja rajoittavat tapojamme mieltää havaintomme. Siten havaintojen avulla voidaan synnyttää halutunsuuntaisia mielikuviakin. (Koivumäki 1992: 55.)

Ihmismieli ei tyydy vain orjallisesti vastaanottamaan saamiaan aistiärsyksiä, vaan tulkitsee niitä vertailemalla aikaisempiin havaintoihinsa. Näin hän oppii ymmärtämään havaintojaan ja liittämään ne toisiinsa. Tämä ominaisuus on hyödyllinen etenkin mainonnassa, sillä brändien¹ rakentamisessa tukeudutaan juuri tähän. Jonkin tietyn tuotteen ympärille luodaan joukko positiivisia tuntemuksia synnyttäviä mielikuvia televisio- ja radiokampanjoilla. Äänikerronnassakin voi helposti luoda ihmistä halutulla tavalla stimuloivia ilmaisutapoja. Esimerkiksi pelkän McDonaldsin ”I’m loving it” -jinglen kuuleminen radiossa herättää kohderyhmässään positiivisia mielikuvia mehukkaista hampurilaisista, hymyilevistä pelleistä sekä muista yrityksen tuotteista.

Hahmopsykologinen suuntaus korostaa havaintojen kokonaisvaltaisuutta: sen mukaan vaikutelma kokonaisuudesta hallitsee erillisiä aistimuksia ja havainto on aina enemmän kuin aistimusten summa. Hahmoteoreettinen kerronta tuottaa mielikuvia kuulijan intuitiivisen, elämyksellisen kokemuksen kautta. Tähän suuntaukseen kuuluu myös olennaisesti käsite ”kuvioista” ja ”taustasta”, ja kuinka näiden välillä tasapainottelemalla voidaan luoda erilaisia mielikuvia kuulijalle. Käsite ”kuvio” on sinänsä harhaanjohtava äänikerronnan yhteydessä, sillä sanalla tarkoitetaan oikeastaan vain jotain taustasta erottuvaa pienempää osaa, johon ihminen kiinnittää huomiotaan. Esimerkiksi rannalta kuuluva huuto on selvä kuvio, tasaisen merenpauhun toimien taustana. Kuvion ja taustan välisellä suhteella voi myös leikitellä: käyttämällä taustalla ääntä, jota ei olettaisi normaalisti kuulevansa kuvion yhteydessä, syntyy näiden kahden elementin yhteisvaikutuksena uudenlaisia merkityksiä. (Koivumäki 1992: 25, 65.)

---

¹ Markkinoinnin aikaansaama kaiken sen tiedon ilmentymä, joka liittyy yrityksen palveluun tai tuotteeseen. Herättää kohderyhmän keskuudessa vahvoja mielikuvia yritystä ja sen tuotteita kohtaan.

Taustoja käytettäessä on myös totuttu joko rikastamaan tai köyhdyttämään äänikerrontaa (Koivumäki 1992: 55). Rikastettaessa äänimaisemaan lisätään autenttisen mikrofoniin tallennetun äänen päälle erilaisia efektejä. Esimerkiksi kaupunkimelu sellaisenaan on varsin epämääräistä kohinaa ja äänikuvaltaan latteaa. Kun siihen lisätään jälkikäteen editointivaiheessa stereokuvaan sopivasti sijoitettuja auton äänitorven, ihmisten askelääniä ja vaikkapa kaukana sijaitsevasta katukahvilasta kantautuvaa taustamusiikkia, kuulostaa äänimaisema kolmiulotteisemmalta ja tunnistettavammalta.

Vastaavasti köyhdyttämällä äänimaisemaa, eli leikkaamalla siitä ääniä pois, pääsee kuvio paremmin etualalle taustaan nähden (Koivumäki 1992: 55, 26–27). Esimerkiksi kuunnelmassa, jossa kaksi henkilöä keskustelee keskenään meluisassa metallipajassa, voi autenttisesta äänimaisemasta leikata pois, tai vaientaa ekvalisoimalla² häiritsevimmät pisteään, jotka muuten veisivät huomiota liikaa taustaan. Yleisesti ottaen köyhdytetyjen taustojen tarkoitus on välittää vain epämääräistä, juuri ja juuri tunnistettavaa tilavaikutelmaa kuulijalle.

Aina kannattaa siis äänittää kuvion ja taustan roolia edustava äänimateriaali erikseen. On helpompi rakentaa erikseen nauhoitetuista palasista rikastettuja tai köyhdytettyjä äänimaisemia, kun voi valikoida tarkoin, millaisia efektejä niissä haluaa käyttää. Jos esimerkiksi haastattelumateriaali ja äänimaisema on äänitetty samalle raidalle, on mahdollisten häiriöäänten poistaminen vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Kognitiivisen näkemyksen mukaan ihminen hyödyntää sisäisiä malleja, eli ympäristön ja sen ilmiöitä koskevia tiedollisia rakenteita havainnoimalla ympäristöään ja jäsentäessään sitä tietoa. Äänikerrontaan kognitiivista suuntausta voi soveltaa siten, että tarinan pystyy kertomaan myös puhtaasti nonverbaalisilla keinoilla. Ihmisillä on muistissaan erilaisia malleja auditiivisista havainnoistaan, jotka auttavat erilaisten äänien tunnistamisessa. Jos esimerkiksi halutaan esitellä kuunnelmassa kalastaja, kohtausta ei välttämättä tarvitse dialogia tai juontoa taustalleen, vaan mielikuva luodaan toiminnalla ja tunnistettavilla äänimaisemilla. Tällöin on kuitenkin muistettava, että ihmiset saattavat mieltää erilaiset äänimaisemat eri tavoin. Ei ole olemassa yhtä oikeaa tulkintaa jostain äänestä, vaan se saattaa synnyttää hyvinkin yllättäviä mielikuvia.

² Äänen taajuuskaistan muuttamista. Ekvalisoimalla ääntä voidaan suodattaa äänestä erilaisia taajuuksia pois, tai vastaavasti korostaa niitä. Esimerkiksi lisäämällä miehen ääneen matalia taajuuksia äänestä saadaan bassovoittoisempi, psykologisessa mielessä vakuuttavamman kuuloinen.

Tulkintaan vaikuttavat voimakkaimmin ihmisen oma kokemusmaailma, jota kautta havainnot käsitellään ja liitetään osaksi kokonaisuutta. Virvelin heittoääni on tuttu meille suomalaisille, mutta Saharan aavikolla asuvalle ihmiselle hyvinkin vieras. (Koivumäki 1992: 30, 65.)

2.4 Taiteellinen vapaus mielikuvien synnyttämisessä

Yleisesti ottaen kuunnelmassa olisi hyvä pysyttäytyä sellaisissa äänikerronnallisissa ratkaisuissa, jotka kuulijan on helppo tunnistaa luodakseen mielikuvia. Tällöin äänimaisemalliset ratkaisut ovat siis selvästi diegeettisin äänin toteutettuja. Riippuu kuitenkin täysin kuunnelman lajityypistä sekä kuulijasta, miten mielikuvat lopulta syntyvät. On olemassa hyvinkin taiteellisia ja äänikerronnaltaan epäsovinnaisia kuunnelmia, joiden äänimaisemat saattavat äkkiseltään kuulostaa diegeettisin äänin rakennetuilta, mutta jotka ovat selvästi ristiriidassa itse tarinan ja sen tapahtumapaikkojen kanssa. Eli äänimaisemat ovatkin ei-diegeettisiä, luoden vastakohtia ja lisämerkityksiä itse tarinalle. Tarina ja sitä tukeva äänikerronta voi kuulostaa hyvinkin pirstaleista, mikä vaatii kuulijaltaan samanlaista asennetta, kuin jos hän astuisi modernin taiteen museoon. Kaikkea ei tarvitse ymmärtää, ja kuulija voi vapautuneesti noukkia äänivirrasta itseään kiinnostavia elementtejä. Tällöin äänikerronta voikin olla melkein mitä tahansa, ainoana rajoituksena äänisuunnittelijan oma mielikuvitus.

2.5 Äänikerronnalliset ilmaisutavat tarinan elävöittämiseksi

Olisi ihanteellista, jos käsikirjoittajakin olisi perillä äänikerronnallisista mahdollisuuksista ja huomioisi tämän kirjoitusprosessin aikana. Yleensä äänikerronnan ideoiminen jää kuitenkin viime kädessä äänisuunnittelijan harteille.

Hyvin toteutetun kuunnelman äänisuunnittelu alkaa käsikirjoitusta tutkimalla. Dialogiin ja tarinan tapahtumiin tutuessaan äänisuunnittelija voi mielessään pohtia erilaisia äänellisiä ratkaisuja. Esimerkiksi siirtymiä kohtauksesta toiseen voi elävöittää äänellisesti käyttämällä tiettyjä yhdistäviä elementtejä.

Päähenkilö puhuu ruokapöydässä vaimonsa kanssa sodan alkamisesta.	Dialogin loputtua taustalla olevan seinäkellon heiluriääni voimistuu, siirtyy stereokuvassa keskeemmälle.	Seinäkellon tasainen tikitys vaihtuu hitaasti samaan tahtiin kävelevän miehen saappaiden askelääneen.	Yksittäisen miehen askellus sekoittuu samaan tahtiin liikkuvan miesryhmän askellusääniin. Rytmikäs marssimusiikki alkaa soida taustalla.
---	---	---	--

Kuva 2. Esimerkki siirtymän tekemisestä

Kuvassa 2 on siis pyritty löytämään erilaisia äänellisiä elementtejä, jotka toimivat yhteen sulauttaen kahden eri kohtausten rajan kuulijalle mahdollisimman huomaamattomaksi ja eteenpäin soljuvaksi elämykseksi. Tässä tapauksessa syntyi myös kohtausten välille helposti mielletävä aikahyppy.

Erityisesti kuunnelmissa efektien käyttäminen tuo mielenkiintoisia ilmaisukeinoja äänikerrontaan. Näytelmäkirjailija Juha Siltanen (2003: 232–233) puhuu kuunnelmissa käytetyistä äänen taikatempuista, joiden avulla kulkeminen läpi veden, ilman, maan ja tulen on mahdollista ilman maansiirtokoneita ja pyrotekniikkaa. Myös valtavien lavasteiden luominen, oli kyse sitten muinaisesta Egyptistä, satatuhatpäisistä ihmisjoukoista tai helvetin syövereistä, on sangen yksinkertainen toimenpide äänellisesti. Ihmisillä on erittäin pitkälle kehittynyt tapa luoda mielikuvia kuulemistaan äänistä. Kuullessamme virtaavan veden ajatteleamme automaattisesti olevamme puron äärellä, tai kiväärien ärjyessä olemme keskellä sotatannerta. Yhtä lailla, kuin erilaiset äänimaisemat luovat tuttuja poikkiaistillisia tuntemuksia, kuunnelma voi myös leikitellä näiden tuntemusten kustannuksella, luoden lisämerkityksiä kohtaukselle. Laittamalla esimerkiksi kahden toisiaan rakastavan roolihahmon dialogin pohjalle ukkosen jyrinää voi luoda uhkaavan ilmapiirin suhteen ylle.

Äänikerrontaa voi rikastuttaa myös lisäämällä äänen dynamiikkaan vaihteluja. Tasaisen, hiljaisen äänimaiseman voi lopettaa äkillisellä voimakkaalla ääniefektillä, joka on omiaan herättämään kuulijansa mielenkiinnon. Pelkkä hiljaisuuskin voi aikaansaada

kiinnostavia efektejä. Jos ulkokohtauksessa taustalla soinnut lintujen liverry ja heinäsiirkojen siritys yhtäkkiä lakkaa kesken dialogin, syntyy aavistava tunnelma, että kohta tapahtuu jotain pahaa.

Michel Chion on esittänyt ajatuksen ns. materiaalisista ääni-indikaattoreista, joilla on suurta merkitystä diegeettisen äänitilan rakentamisessa. Chion viittaa äänen piirteisiin, jotka korostavat äänilähteen materiaalista olemassaoloa. Mitä materiaalisempaa ääni on, sitä vahvemmin se korostaa tilan konkreettisuutta. Ääni on materiaalisempaa, kun siinä esiintyy ”rosoisuutta”, kuten esimerkiksi ihmisen puheäänen käheytyminen tai pianonsoitosta erottuvat häiriöäänet kynsien osuessa koskettimistoon. Hyvänä esimerkkinä Chion mainitsee epävireessä olevan pianon: äänen epävireisyys korostaa sitä konkreettista ja materiaalista objektia, joka on äänen lähde, ja näin paikallistaa äänen tarinailan sisään. Sen sijaan puhtaasti soiva, viritetty piano tulkitaan helpommin ei-diegeettiseksi, tarinamaailman ulkopuolelta tulevaksi ääneksi. (Chion 1994: 114–116.)

Mikrofonin asettelulla äänikerronnassa voi leikitellä diegeettisen ja ei-diegeettisen äänen välillä. Mikrofonin ollessa lähellä puhujaa, syntyy intensiivinen, kaiuton ja kuulijaa puhutteleva ääni, jota käytetään usein kuunnelmien sisäisissä monologeissa. Tällä tekniikalla toteutettu ei-diegeettinen ääni pysyy kuvailevana ja irrallisena tarinan maailmasta.

Siirtämällä mikrofonia kauemmas puhujasta, lisääntyy myös akustisen tilan vaikutus ääneen. Samalla äänen väri muuttuu. Miellämme silloin äänen kaukaisemmaksi, johonkin tiettyyn tilaan sidotuksi. Ääni on siis selvästi diegeettistä, tarinan maailmaan sidottua. Jos puhujan ja mikrofonin väliin lisätään vielä jokin este, kuten ovi, kuuluu ääni entistäkin kaukaisemmalta ja tukahdutetulta, sillä matalataajuiset äänet kulkeutuvat ilmassa korkeataajuisia paremmin. Ihmisen korva on harjaantunut huomaamaan tällaisia äänellisiä eroja ja luomaan niistä mielikuvia.

Äänikerronnassa tällaista mikrofonikäytön tekniikkaa voi käyttää hyväkseen esimerkiksi näin: Kuunnelman tarinassa esiintyy perhe, jonka vanhemmat ovat ajautuneet parisuhdekriisiin. Jatkuva vähäsanaisuus ja ruokapöydässä jaetut piikittelyt kuluttavat perheen pikku tyttöä henkisesti. Miten siis äänikerronnallisesti voisimme ilmentää tytön tuntemuksia mahdollisimman tehokkaasti turvautumatta paljon

käytettyyn päänsisäiseen ääneen? Seuraa kohtausta, jossa vanhemmat ovat kietoutuneet lihavaan riitaan ja jossa harjoitetaan fyysistä väkivaltaa. Sen sijaan, että mikrofoni nauhoittaisi isän ja äidin välistä sanasotaa samassa tilassa heidän kanssaan, nauhoitetaan ääni oven läpi, jolloin kuuliija saa käsityksen siitä, että joku muu kuuntelee heidän tappeluaan. Jos huutojen päälle lisätään vielä läheltä nauhoitettua nuoren tytön itkuista hengitysäntä, saamme käsityksen, että perheriitaa seuraa heidän tyttärensä omasta huoneestaan käsin. Tukahtuneet ihmishuudot sekä kumeat väkivallan äänet yhdistettynä selvästi kuuluvaan itkuiseen hengitysääneen luovat nopeasti haluttuja mielikuvia vastaanottajalle.

2.6 Äänikerronnan sudenkuopat

Kuunnelman äänisuunnittelussa piilee tiettyjä vaaroja. Hahmopsykologiasta lähtöisin olevien käsitteiden valossa *taustan*, eli äänimaisemien ja efektien suhde *kuvioon*, kuunnelman tapauksessa esimerkiksi sanoihin, on kuunnelmassa hyvin olennainen. Liian intensiivinen äänimaailma pirstoo pahimmillaan kokonaisuuden. Taustan ja kuvion välistä suhdetta voi kuitenkin etäännyttää toisistaan muuttamalla jommankumman merkitystä tai vaihtamalla rakennetta yksinkertaisemmaksi. Siltanen (2003: 234) mainitsee aiheita sivuavan esimerkin musiikin maailmasta, tarkemmin sanottuna rap-musiikista: musiikillista vaihtelua pidetään yleensä minimaalisena huomion säilyttämiseksi merkityksellisissä lyriikoissa. Tämä helpottaa myös oikeanlaisten mielikuvien synnyttämistä vastaanottajalle.

On myös huomioitava, että suosittujen efektikirjastojen käyttäminen voi joskus aikaansaada epätoivottuja vaikutuksia: jopa tavalliset ihmiset (äänisuunnittelijoista puhumattakaan) saattavat tunnistaa kymmenissä elokuvissa ja kuunnelmissa käytettyjä efektejä, mikä voi osaltaan rikkoa siellä olemisen -illuusion.

3 MUSIIKIN ROOLI KUUNNELMASSA

Ääniefektien ja -maisemien lisäksi kuunnelman äänikerrontaa voi rikastuttaa myös musiikilla. Nimenomaan kuunnelmia varten kirjoitettuja musiikin analysointia valottavaa kirjallisuutta ei valitettavasti ollut käsillä, joten käytän apuna elokuvamusiikin tutkimiseen kehitettyjä termejä ja käsitteitä. Kuten elokuvissa,

musiikki mahdollistaa erilaisia äänikerronnallisia ilmaisukeinoja myös kuunnelmassa. Se voi esimerkiksi:

- myötäillä kuunnelman juonta hahmottaen sille kokonaisuuden
- vastustaa kuunnelman juonta synnyttäen lisämerkityksiä
- tukea ja elävöittää kuunnelman hahmoja
- vihjata tarinan tulevista vaiheista
- synnyttää yhtenäisyyttä kohtauksien välille, parantaen jatkumoa
- kiihdyttää tai hidastaa kuunnelman rytmiä
- luonnehtia jotain aikakautta, tyyliä tai maantieteellistä sijaintia
- korvata äänitehosteita
- vedota kuulijan tunteisiin
- luoda kuunnelman ympäristöstä uskottavamman kuulijalle diegeettisellä musiikilla
- korostaa tapahtumia ja niiden merkityksiä, esimerkiksi lisäämällä kohtauksen uhkaavuutta jännittävällä musiikilla tai keventämällä sitä huumorilla

Kuten listan pituudesta voi päätellä, musiikki on tärkeä osa äänikerrontaa. Se on myös hyvin voimallinen väline yksinään, ilman muita äänellisiä elementtejä. Prokofievin *Pekka ja susi* -sävellys on hyvä esimerkki siitä, että tarinoita voidaan kertoa myös pelkin melodioin. Jokaisella juonen käännteellä ja eläinhahmolla on musiikissa oma tulkintansa, joka on toteutettu joko erilaisia soittimia tai melodioita käyttäen. Tarinan voi nähdä sielunsa silmin musiikillisesti toteutettuna.

3.1 Polarointi, parafraasi ja kontrapunkti

Hollywood-elokuvien perinteenä on ollut, että musiikki mukailee usein juonen kulkua, luoden tarinalle kokonaisvaltaisen musiikillisen hahmon. Musiikilla myös elävöitetään roolihenkilöitä kertoen niistä enemmän kuin kuvassa olisi tilaa tai aikaa. (Saarela 2000: 21–22.) Seuraavaksi esittelen muutamia termejä elokuvamusiikin erilaisista olemuksista ja kuinka niitä voidaan käyttää osana kuunnelman äänikerrontaa.

Polarointia käytetään silloin, kun halutaan selventää kohtauksen tunnelatausta (Juva 1995: 212–213). Esimerkiksi romanttisessa kohtauksessa, jossa nainen juoksee rakastamansa miehen syliin, alkavat jouset soittaa kaunista melodiaa. Vastaavasti

kauhuelokuvissa voidaan käyttää riipiviä jousenääniä lisäämään kohtausten pelottavuutta. Polaroinnilla voidaan myös ennakoida tulevia kohtauksia, kuten vaikkapa *Tappajahain* (*Jaws*, USA 1975) maailmankuulut jouset aloittavat pahaenteisen sahaamisensa kahden sävelen välillä jo ennen kuin hai nappaa kiinni ihmiseen.

Parafraasi oli suosittu jo 1930-luvun Hollywoodissa, kun ääni pystyttiin synkronisoimaan kuvaan. Sillä pyritään myötäilemään ulkokohtaisesti kuvassa näkyviä toimintoja ja tapahtumia. Klassisin esimerkki parafrasien käyttämisestä löytyy piirretyistä: jokaiselle oven pamahtamiselle, päähenkilön putoamiselle kielekkeeltä tai pyssyn paukahdukselle on musiikillinen efektinsä. Näin tarkkaa kuvien musiikillista seuraamista kutsutaankin osuvasti ”mickeymousingiksi”. Tämä käsite sai nimensä vanhoista mustavalkoisista Mikki Hiiri-piirretyistä, joissa edellä kuvailtua musiikin ääniefektimäistä käyttöä harjoitettiin ensimmäistä kertaa. (Juva 1995: 212–213.)

Nykyisin parafrasiasia käytetään usein kauhuelokuvissa, joissa päähenkilön säikähtämistä säestetään musiikillisella efektillä. Parafrasiasia käytetään myös johtoiheen kehittelyä varten: esimerkiksi keskeisille henkilöhahmoille annetaan kullekin oma musiikillinen teemansa, joita toistetaan joka kerta kun kyseinen hahmo esiintyy valkokankaalla. Säveltäjä John Williams käytti usein parafrasiasia klassisessa toimintaelokuvassa *Tähtien sota* (*Star Wars*, USA 1977) kun pahan imperiumin keulahahmo Darth Vader esiintyi valkokankaalla.

Kontrapunktia käyttämällä asetetaan musiikki ja kuva vastakkain. Väkivaltainen kohtaus, jonka taustalla soi kaunis klassinen musiikki, vavahduttaa katsojaa enemmän kuin kuvaa myötäilevä musiikki. Näin ollen tapahtumien korostamisen sijaan musiikilla voidaan kuvata sitä, mitä kuvassa ei näy, mikä on piilotettuna pinnan alle. (Juva 1995: 212–213.)

Näitä kaikkia kolmea elokuvamusiikista tuttua ilmaisukeinoja voi käyttää myös kuunnelmassa. Ainoa ero on, että siinä missä polarointia, kontrapunktia ja parafrasiasia käytetään kuvan yhteydessä, kuunnelmassa näitä voi vastaavasti käyttää osana äänikerrontaa elävöittämään dialogia ja tarinankerrontaa.

Polarointi on erinomainen keino saada kuunnelmassa oleva kohtaus kuulostamaan vielä intensiivisemmältä. Henkilöhahmojen motiivit tulevat musiikin kautta selvemmäksi ja

kuulija pystyy samaistumaan paremmin tämän toimintaan. Tehokeinoa on käytettävä harkiten, sillä esimerkiksi romanttiseen kohtaukseen liitetty siirappia valuva sävellys voi vaikuttaa tahattoman koomiselta ja häiritä kuulijaa. Polarointi toimii myös erinomaisesti kuunnelmassa olevan kohtauksen ennakoimisessa, eli annetaan musiikillisia vihjeitä tulevista juonenkäänteistä.

Parafrasilla voi musiikillisia johtoihteita käyttämällä selventää henkilöhahmojen ja tapahtumapaikkojen esiintymistä. Kuunnelmassa hypättäessä esimerkiksi paikasta toiseen voi kuulijalle kertoa musiikillisin keinoin, missä ollaan milloinkin. Tässäkin suhteessa on jälleen oltava varovainen: kuulostaa varmasti koomiselta, mikäli tasan sama kappale soitetaan fanfaarimaisesti joka kerta siirryttäessä tuttuun paikkaan. Musiikin tulisikin olla huomaamatonta, vedoten enemmän kuulijan alitajuntaan maalatessaan maisemakuvaa kuulijan mieleen. Parafrasilla voi myös tuoda lisäulottuvuutta roolihahmoihin: hahmon kasvaessa henkisesti, muutosta voi kuvailla käyttämällä jatkuvasti kehittyvää johtoteemaa.

Kontrapunktin kaltaista tehokeinoakin voi käyttää, vaikka kuunnelma perustuu pelkkään ääneen. Tässä tapauksessa vastakkainasettelu toimii äänen ja tarinan välillä. Soittamalla musiikkia, jonka viesti on ristiriidassa esimerkiksi dialogin kanssa, voi kuulijalle vihjailla vaikkapa pinnan alla piilevistä roolihahmojen tunteista tai ongelmista. Eli kuvaillaan sellaisia tapahtumia tai asioita, joita ei sanallisesti esitetä kuulijalle.

3.2 Diegeettinen ja ei-diegeettinen musiikki

Aiemmin käsitelty erottelu diegeettisen ja ei-diegeettisen äänen välillä soveltuu hyvin myös musiikin tarkasteluun. Elokuvissa diegeettisellä musiikilla tarkoitetaan musiikkia, joka soi itse kohtauksessa siten, että kaikki roolihahmotkin sen voivat kuulla.

Esimerkiksi kun kohtauksessa joku roolihahmoista soittaa pianoa, tai laittaa vaikkapa äänilevyn soimaan, puhutaan diegeettisestä musiikista. Ei-diegeettinen musiikki, jota on pelkistetympin alettu kutsua ”taustamusiikiksi”, kumpuaa kohtauksen ulkopuolelta. Ei-diegeettisen musiikin tärkein rooli on selkiyttää ja syventää kerrontaa katsojalle. (Juva 1995: 210.)

Elokuville on usein kikkailtu diegeettisen ja ei-diegeettisen musiikin sulauttamisella yhteen kerronnan elävöittämiseksi. Esimerkiksi elokuvassa *American Beauty* (*American*

Beauty, USA 1999) on kohtausta, joka alkaa The Whon kappaleella *The Seeker*. Menevä rokkibiisi soi jatkuvasti ei-diegeettisenä musiikkina taustalla, kun pääosan esittäjä Kevin Spacey lähtee hölkkäämään. Seuraavassa kohtauksessa Spacey sekoittaa tehosekoittimessa energiajuomaa viheltäen samaista kappaletta. Hetken aikaa päähenkilön diegeettinen vihellys sekä ei-diegeettinen rock-musiikki soivat samanaikaisesti samassa sävel- ja tahtilajissa, kunnes rock-musiikki häivytetään alta pois.

Kuunnelmissakin voi leikitellä diegeettisellä ja ei-diegeettisellä musiikilla, vaikka äkkiseltään luulisi, että ilman kuvaa ei tällaista ilmaisua voisi käyttääkään. Ihmiskorva on kuitenkin harjaantunut tunnistamaan erilaisia äänilähteitä, joten vaikkapa kuunnelman ei-diegeettisen alkumusiikin voi helposti stereokuvaa muuttamalla, ääntä ekvalisoimalla sekä voimakkuutta muuttamalla istuttaa seuraavan kohtauksen radioon diegeettiseen muotoon.

Diegeettinen ja ei-diegeettinen musiikki on omiaan myös synnyttämään mielikuvia kuunnelman tapahtumapaikoista. Kuunnelman sijoittuessa esimerkiksi tiettyyn aikakauteen tai maahan, voi taustalla soittaa tapahtumahetkeen ja -paikkaan sopivaa musiikkia.

Äänikerronnassa voi myös hypätä paikasta ja ajasta toiseen musiikillisia siirtymiä käyttäen. Erityisen tyylikkään takauman voi luoda juuri tällaisella tehokeinolla. Kuvitellaan, että noin 80-vuotias päähenkilö kuuntelee vanhasta Marlene Dietrichin kappaleesta tehtyä cover-kappaletta radiosta. Yhtäkkiä kappale muuttuu ristihäivytyksellä samassa tahdissa soivaksi alkuperäisversioksi, lisänä vanhan gramofonin räsähtelyääniä sekä vanhan soittimen taajuusalueen kapenemisefekti. Kuulija ymmärtää saman tien aikakauden muuttuneen, kun äänenlaatu heikkenee ja soitinvalikoima vaihtuu varhaisempaa aikakautta muistuttavaksi. Mielikuva siis vaihtui lähes huomaamatta toiseen synnyttäen aikahypyn.

4 ”SUURIN NIISTÄ ON RAKKAUS”

Lähtiessäni luomaan teososan äänimaailmaa, halusin kokeilla erilaisia kirjallisessa osassa mainittuja äänikerronnallisia keinoja. Tarkoitus oli käyttää niitä hillitysti, jotta ne eivät hämmäntäisi kuulijaa, vaan tukisivat itse tarinaa. Itse asiassa jo käsikirjoitusvaiheessa tuntui itsestään selvältä kirjoittaa kohtauksia siten, että niissä huomioidaan myös äänisuunnittelullisia ratkaisuja. Päätin luoda kuunnelmalle kaksi aivan vastakkaista äänellistä kerrontatapaa erottaakseni kertojaäänien näytellyistä kohtauksista. Pelkäsin, että ilman tätä kahtiajakoa kuuntelijan olisi vaikea seurata kuunnelman tarinaa.

4.1 Näytellyt kohtaukset

Näyteltyjen kohtausten äänimaisemat ovat luonteeltaan diegeettisiä, eli tarinan maailmaan kuuluvia. Äänimaisemat valitsin sen perusteella, millaisia ääniä kohtauksissa todennäköisesti kuuluisi taustalla. Eri tiloissa kuuluvat tarkoituksenmukaiset ääniefektit luovat kristallinkirkkaita mielikuvia tapahtumapaikoista ja kuulija voi keskittyä rauhassa itse tarinan seuraamiseen.

Ääniefektien valinnassa kiinnitin huomiota autenttisuuteen. Otin kesällä 2006 saksanmatkalleni mukaani vahvasti suuntaavan haulikkomikrofonin, jolla äänitin lukuisia erilaisia pisteääniä³. Esimerkiksi Erikan auto, joka käynnistyy ja ajaa pois paikalta kuunnelman alussa, on nauhoitettu 60-luvulla rakennetusta Volkswagen Käferistä. Kaikki Bad Gasteinissa tapahtuvien kohtausten ravintola- ja kylpylä-äänit on nauhoitettu Saksassa. Jopa ensimmäisen kohtauksen riidan jälkeen kuuluvat oven paukahdukset ja portaikossa juokseminen on äänitetty samaisessa talossa, jossa oma äitini asui tuona aikana. Äänisuunnittelua tuntematon ihminen ei yleensä kiinnitä huomiota äänien autenttisuuteen kuunnelmaa kuunnellessaan, mutta tietyissä tapauksissa sillä on merkitystä. Etenkin Käferin nelisylinterisen moottorin siritysääni vie ihmisen oitis 60-luvulle, sillä nykyaikaisten autojen moottorista lähtee täysin erilainen ”murina”. Itse äänitettyjen efektien käyttäminen myös vähentää

---

³ Taustasta selvästi erottuva ja helposti tunnistettava ääni. Esimerkiksi rauhallisessa metsässä kajahtava aseiden laukaisuääni on tyypillinen pisteääni.

mahdollisuutta, että kuulija sattuisi tunnistamaan jonkun tietyn äänen jostain aikaisemmasta kuulemastaan äänimateriaalista, kuten kuunnelmasta, mainoksesta tai elokuvan ääniraidasta. Efektikirjastoa käytin ainoastaan äänissä, joita oli vaikea tai jopa mahdotonta äänittää itse. Esimerkiksi isoja rantaan lyöviä aaltoja en itse onnistunut missään vaiheessa nauhoittamaan riittämättömien sääolosuhteiden vuoksi.

Halusin tunnistettavuuden lisäksi korostaa äänten mielenkiintoisuutta. Kohtauksessa 3 seuraamme ensin pitkän matkaa Erikan kävelyä uimahallissa, kunnes hän pysähtyy saunaosaston radonhöyryterapioita tarjoavan kopin luokse. Matkan varrella voi kuulla Erikan omat askeläänet, lasten ilakointia altaalta, sekä kiukaan sihahtelua hänen lähestyessään saunaosastoa. Käyttämällä pieniä tunnistettavia elementtejä, toistettuna päällekkäin ja stereokuvaan sopivalla tavalla sijoitettuna katsoja voi sielunsa silmin nähdä eri tiloissa liikkumisen. Samanlaista siellä olemisen tunnetta halusin herättää myös vessakohtauksessa (kohtaukset 20 ja 21), jossa Erika kävelee läpi hyisen talviyön kohti pientä jääkylmää ulkovessaa. Soitettuani kohtausta koyleisölle huomasin yllättävän refleksin: monet kuulijoista hytisivät lyhyesti eläytyessään kuunnelman äänimaailmaan!

Äänten realistinen sointi oli minulle tärkeää. Vaikka lähes jokainen dialoginpätkä on tallennettu studio-olosuhteissa, ekvalisoimalla näyttelijöiden ääntä (leikkasin kaikki bassotaajuudet noin 100 hertsistä alaspäin pois) sain sen kuulostamaan ulkona nauhoitetulta kohtauksissa, joissa roolihaamot ovat esimerkiksi rannalla tai tarpovat lumihangessa. Oman kotistudioni akustiikka ei kuitenkaan ole täysin kaiuton, mikä paistaa välillä läpi nauhoituksista. Pyysin näyttelijöitä puhumaan mahdollisimman lähellä mikrofonia eliminoidakseni huoneakustiikan, mutta näyttelijöiden eläytyessä rooliinsa ja liikkeessaan mikrofonin edessä välillä lähemmäs, välillä kauemmas, mukaan tuli väkisinkin jonkin verran kaikua. Onneksi akustiikkaa ei huomaa muut kuin ammattilaisten harjaantuneet korvat, eli vahinko ei muodostunut häiritseväksi.

Äänimaisemien seuraaminen kuuluu joka hetki päähenkilön kuulokulmasta. Ainoastaan aivan ensimmäinen kohtaus, jossa Erika ja hänen isänsä tappelevat keskenään viimeistä kertaa, on kuultavissa kauempaa, ikään kuin oven lävitse. Erika seuraa itsekin tätä kohtausta ulkopuolisena. Päähenkilö on ikään kuin ottanut etäisyyttä itse tapahtumaan sen muistamisen kipeyden vuoksi. Taustalla kuuluu myös vaimeaa Erikan sydämen sykettä, joka kiihtyy sitä mukaa, kun riita kehittyy väkivaltaisemmaksi. Tilanne

kärjistyy lyöntiin, joka kohdistuu Erikan poskelle, sammuttaen nopeasti sykkivän sydänään. Tarkoitus oli saada Erika havahtumaan, avaamaan silmänsä ja toteamaan elämänsä ankaran isän valvovan katseen alla päättyneen siihen. Kohtauksessa leikitellään samanaikaisesti diegeettisillä riidanäänillä, sekä Erikan ei-diegeettisillä sydän- ja monologiäänillä.

Joissain kohdin oli perusteltua esittää asioita mahdollisimman ripeästi ja tiivistetysti. En nähnyt mitään mieltä esimerkiksi siinä, että Erikan mennessä naimisiin olisi kirjoitettava kokonainen kohtaus sille, miten hän astuu Raimon kanssa alttarille vannomaan vihkivaloja. Sen sijaan koostin muutamista helposti tunnistettavista ääniefekteistä ja -taustoista muutaman sekunnin pituisen äänikollaasin, joka kuvailee tilanteen paljon yksinkertaisemmin ja nopeammin. Samanlaisen kohtauksen kirjoitin myös kuunnelman alkuun, jossa Erika jättää lapsuudenkotinsa lopullisesti taakseen (kohtaus 1).

Kohtauksessa 31 äänikerronta antaa tilaa dialogille. Taustan tarkoitus on olla huomaamatonta, mutta tarkka kuulija kuitenkin huomaa Erikan viikkaavan vaatteita. Tämän efektin tarkoitus on vain ilmentää niin tuiki tavallista ihmisen tapaa väistellä vaikeasti lähestyttäviä asioita elämässään suuntaamalla huomionsa johonkin arkiaskareeseen. Näin Erikan on helpompi tarttua vakavaan aiheeseen, eli keskustella parisuhteensa tulevaisuudesta rakkaimpansa kanssa. Kuulijalle tämä äänieffekti suo samaistumisen tunnetta, sillä kukapa meistä ei olisi joskus toiminut samoin vastaavassa tilanteessa?

4.2 Siirtymät

Siirryttäessä näyteltyihin kohtauksiin viittasin tulevaan usein dialogin kautta. Erikan monologeissa kuvaillaan jonkun tilanteen kehittymistä, jonka loppuratkaisu paljastuu kuulijalle seuraamalla näyttelijöiden dialogia. Tämän lisäksi pehmustin siirtymäkohtia häivyttämällä monologin taustalla soivan ei-diegeettisen musiikin ristiin seuraavan kohtauksen äänimaiseman kanssa jo hyvissä ajoin ennen monologin loppumista. Saadakseni kuunnelmaan lisää rytmiä ja yllätyksellisyyttä käytin siirtymissä välillä myös hyvin nopeita suorita leikkauksia, kuten kohtauksen 15 alussa, jossa Erikan päänsisäisen äänen katkaisee puunkannolla halki isketyn halon tyly, puiseva ääni.

Aina en kuitenkaan vaihtelun nimissä halunnut käyttää musiikkia liikuttaessa näyteltyjen kohtausten ja monologin välillä. Joissain tapauksissa oli luontevampaa antaa taustalla soivan äänimaiseman jatkua vielä monologin alle, kuten rantakohtauksen lopussa (kohtaus 13). Monologin alkaessa taustalla soi myös Willy Schneiderin 1940-luvulla säveltämä kappale *Wenn du Mal Heimweh hast* luomaan mielikuvan siitä, kuinka Erika istui yksin pienessä huoneessaan kirjoittamassa kirjeitä ja kuuntelemassa vanhoja levyjään. Vastaavasti monologin loppuessa saatoin virittää kuulijan seuraavan kohtauksen tunnelmaan soittamalla taustalla uutta äänimaisemaa. Esimerkiksi kohtauksen 25 filmiprojektorin ääni alkaa soida edellisen monologin loppupuolella. Tällainen erilaisten äänimaailmojen kerrostaminen luo monenlaisia mielikuvia ja paikan vaihdoksia kuuntelijan päähän lyhyessä ajassa.

4.3 Monologi

Päähenkilön monologit, jotka ilmentävät Erikan tuntemuksia kokemiaan elämäntilanteita kohtaan, pidin aivan omana maailmanaan: puhe on irrotettu tarinan todellisesta maailmasta pienellä kaiulla ja taustalla soi usein ei-diegeettistä musiikkia. Halusin myös Erikan puhetyylin poikkeavan monologeissa näytellyistä kohtauksista olemalla monotonisempi, vaille suurempia tunteen ilmaisuja.

Etenkin ei-diegeettinen musiikki osoittautui tehokkaaksi keinoksi luoda huomaamaton raja näyteltyjen kohtausten ja monologin välille. Käytin monologiin taustalla yleensä samaa melodista teemaa toistavaa musiikkia, parafraasia, laulettuna sekä täysin instrumentaalisina versioina. Tarinan edetessä johtoteema kuitenkin muuttuu pikkuhiljaa synkempään suuntaan, kuvastaakseen monologiin ahdistavaksi kehittyvää sisältöä paremmin. Lyhytkestoisissa monologeissa pidättäydyin käyttämästä musiikkia taustalla. Oli perusteltua säästää sitä pidempiin monologeihin, jotka tarvitsivat myös pienen ylimääräisen tunnelatauksen melodian keinoin.

Jotta kuvion ja taustan välittämät viestit erottuisivat paremmin toisistaan, päätin sävellysten sanoituksissa käyttää saksan kieltä. Tuntui myös luonnolliselta, että kuunnelman saksalaispainotteisesta tarinasta johtuen laulutkin olisivat tällä kielellä. Kielen valinta oli siis perusteltua kahdesta eri näkökulmasta katsottuna:

äänisuunnittelullisesta sekä tarinallisesta. Sanoitusta helpotti, että olen kasvatettu lapsesta pitäen puhumaan myös saksaa.

Sävellyksissäni halusin välillä käyttää humoristista polarisoivaa musiikkia. Etenkin kohtauksen 29 loppupuolella soiva vauhdikas ja hilpeä musiikki kuvaa samanaikaisesti niin anopin mieletöntä käyttäytymistä, kuin myös Erikan suhtautumista hänen päähänpistoihin. Musiikkityyliksi olin valinnut usein vanhojen amerikkalaisten televisiomainosten taustalla soivan musiikillisen teeman, jonka tarkoitus on ollut aikoinaan luoda positiivisia mielikuvia kuluttajalle tuotetta kohtaan. Säveltäjä Alf Clausen on usein käyttänyt samankaltaista teemaa tv-sarjassa *Simpsonit* (*The Simpsons*, USA) vastaavissa kohtauksissa, joissa halutaan korostaa jonkun henkilöhahmon outoa käyttäytymistä.

Tärkeintä oli kuitenkin mielestäni pysytellä turvallisissa äänisuunnittelullisissa ratkaisuissa enimmäen aikaa kuunnelmasta. Halusin nostaa tarinan pääasialliseen rooliin, jota äänikerronta pääasiallisesti tukee, eikä kyseenalaista. Vain yhteen sisäiseen monologiin lähdin luomaan ristiriitaisia merkityksiä; Erikan pohtiessa vakavasti suhteensa mielekkyyttä (kohtaus 30). Käytin pohjalla aaltojen pauhua, sekä vahvasti muunneltua vauvan itkua. Vauvan ääntä ei edes osaa mieltää itkuksi, saati tunnistaa sitä taaperoikäisen ihmisolennon aikaansaamaksi. Halusin ilmentää kohtauksessa sen ainoan olennon ääntä, jolla ei ollut sananvaltaa Erikan tekemisiin. Ikään kuin se yrittäisi kommunikoida Erikan kanssa, muistuttaen häntä olemassaolostaan. Kuvio on kohtauksessa pääosassa, mutta tausta nousee aina välillä yhtä merkitykselliseen asemaan luoden ahdistavan ilmapiirin.

Kohtauksen leikkaa kahtia nopea syöksy keskelle aaltoja, antaen kuulijalle mielikuvan, että Erika tekisi itsemurhan. Syöksyn jälkeen on aivan hiljaista. Kuulijan vaikutelma kuolemasta vahvistuu. Hiljaisuuden leikkaa Erikan päättäväinen lausahdus:

Ei. En aio enää paeta, vaan taistella kohtaloani vastaan. Raimo pelasti minut isältääni, minä pelastan hänet äidiltään. (Suurin niistä on rakkaus, kohtaus 30)

Tästä lauseesta alkaa huomaamattomasti uusi sävellys: glockenspiel-instrumentti soittaa harvakseltaan soitettuja säveliä, jotka ikään kuin kuiskaavat onnellisesta lopusta

Kappale soi hiljalleen voimistuen kohti seuraavaa kohtausta, joka katkaisee musiikin kuin veitsellä leikaten. Kuulijalle välitetään ajatus: ennen toivoa onnellisesta lopusta on vielä käveltävä ”Via Dolorosa”.

Loppumonologin taustalle halusin säveltää aivan uuden kappaleen, joka antaisi uskoa sekä Erikalle että kuulijalle paremmasta tulevaisuudesta. Tämän kappaleen alku on itse asiassa sama, joka alkaa jo kohtauksen 30 puolivälin jälkeen. Ennustus paremmista ajoista käy toteen ja loppukappale vahvistaa tämän soimalla kokonaisuudessaan. Lopun sinetöi saksaksi puhuva ”oikea Erika”, joka lausahtaa koko kuunnelman tarinaa kantavan usko toivo rakkaus -teeman vielä kerran ääneen. Ääni on tuttu kuunnelman alusta, jossa hän kertoo tositarinan alkaneen jo vuonna 1969. Ympyrä on sulkeutunut.

5 POHDINTA

Aloitettuani lopputyöni teososan valmistelua, olin innokkaampi kuin koskaan elämässäni. Sain vihdoin ja viimein toteuttaa suuren haaveeni, oman kuunnelman luomisen, jonka eri osa-alueista vastasin lähes kokonaan itse. Näyttelijät olivat ainoa ulkoa tullut resurssi. Koin erityisen kiinnostavaksi eri työvaiheiden läpikäymisen, aina käsikirjoituksesta ohjauksen kautta äänisuunnitteluun. Kaikkien eri roolien läpikäyminen yksin oli raskas, mutta antoisa kokemus. Ymmärrän entistä paremmin eri työprosessien yhteenkuuluvuuden sekä niiden ymmärryksestä kumpuavan hyödyn.

Erityisen paljon opin äänikerronnasta tämän projektin puitteissa. Luin elokuvien äänisuunnittelusta kertovia opuksia, keskustelin Pekka Ruohorannan kanssa sekä tavasin erityisen huolellisesti Ari Koivuniemen ainoaa suomeksi julkaistua äänikerrontaan erikoistunutta kirjaa. Myös yritys-erehdys-menetelmä osoittautui jälleen kerran korvaamattomaksi. On sinänsä hassua, kuinka epätieteellistä luovuus voi joskus olla, kun tuntuu välillä mahdottomalta pystyä perustelemaan, miksi joku ratkaisu toimii ja joku toinen taas ei. Pyrin kuitenkin perustelemaan tekemäni ratkaisut niin hyvin kuin kykenen opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa.

Olen erityisen kiitollinen näyttelijöilleni, jotka puhalsivat hengen omalla vahvalla ilmaisullaan kirjoittamilleni roolihahmoille. Oli ilo työskennellä oikeiden ammattilaisten kanssa, ja he toivat tarinalle enemmän syvyyttä kuin olisin pystynyt kuvittelemaankaan.

Omaa ammatillista osaamista arvioidessaan ihminen päätyy usein liialliseen itsekritiikkiin. Niin kävi minullekin. Saadakseni oikeanlaista perspektiiviä soitatin kuunnelmaani useille ihmisille, niin itse päähenkilölle, eli omalle äidilleni, kuin myös sellaisille henkilöille, joilla ei ollut minkäänlaista tunnesidettä minuun tai itse tarinaan. Tavallinen äänisuunnittelusta tietämätön maallikko ei osaa sanoa, kuinka hyvin jokin siirtymä tai valittu äänimaisema toimii, joten tyydyin vain tiedustelemaan, häiritsikö heitä äänikerronnassa mikään. Tällaista palautetta ei tullut keltään. Päädyin siis siihen lopputulokseen, että ainakaan kuunnelmassa ei ollut suuren suuria virheitä, ellei kukaan niitä huomannut.

Jatkossa haluan opetella hallitsemaan entistä paremmin äänikerronnallisia keinoja, joilla pystyn asettamaan tarinan vastakkain äänen kanssa, luoden näin uusia merkityksiä. *Suurin niistä on rakkaus* -kuunnelmassani pidättäydyin loppujen lopuksi varsin turvallisissa ratkaisuissa. Olisin voinut kokeilla rohkeampiakin äänikerronnallisia keinoja, mutta minua pidätteli tarinan henkilökohtaisuus. En ollut tekemässä kuunnelmaa vain itselleni, vaan myös tarinan päähenkilön, eli äitini elämää ja arvoja kunnioittaen. Siitä huolimatta halusin välillä myös yllättää kuulijoita erilaisin keinoin, sekä pitää heidän mielenkiintonsa yllä vaikkeivät he muuten olisikaan kiinnostuneita tarinan autenttisuudesta. Onnistuinko tässä tavoitteessani? Sen päättäköön jokainen kuulija henkilökohtaisesti.

LÄHTEET:

Chion, Michel 1994. Audio-Vision: Sound on Screen. New York: Columbia University Press.

Gröndahl, Jens Christian 2002. Lokakuun hiljaisuus. Suomentanut Tarja Teva. Helsinki: Otava.

Juva, Anu 1995. Valkokangas soi. Helsinki: Kirjastopalvelu.

Koivumäki, Ari 1992. Äänikerronta. Helsinki: Painatuskeskus.

Otavan iso musiikkitietosanakirja. 1976. Keuruu: Otava.

Saarela, Tommi 2000. Selluloidi soikoon! Suomalaisen elokuväsäveltämisen ihanuus ja kurjuus. Helsinki: Stellatum.

Siltanen, Juha 2003. Äänen tarinat - huomioita radiosta ja kuunnelmasta. Teoksessa Käsikirjoittaminen. Toimittanut Elina Hirvonen. Helsinki: Art House.

Liite 1: Äänikerronnan suhde tarinaan kuunnelmassa

Mutta suurin niistä on rakkaus

Kim Wirtanen

1. INT. ERIKAN KOTI SAKSASSA - PÄIVÄ

Kovaaäänisiä huutoja oven takaa.

WOLFGANG

Schreibst du immer noch mit diesem **Finnen**? Ich verbiete es Dir, mit ihm zu schreiben!

ERIKA

Du kannst das nicht verbieten. Ich liebe ihn!

WOLFGANG

Was weißt du wohl von Liebe! Du hast nur deinen Eltern zu lieben und zu gehorchen!

ERIKA

Ich habe nur dir zu gehorchen! Du denkst doch nur an dich selbst! **Ich liebe nur Raimo** und ich werde ihn heiraten!

WOLFGANG

Wie wagst du dich gegen deinen eigenen **Vater** zu stellen, du eingebildetes Mädchen!

Läimäys kasvoille. Erika huutaa puoliksi yllätyksestä, puoliksi vihasta.

Askeleita ovelle. Ovi avautuu ja sulkeutuu läimäyksellä. Askeleita portaita pitkin, Erika hengittää kiivaasti.

ERIKA

Se oli ensimmäinen ja viimeinen kerta, kun isäni löi minua.

Nopeita pakkaamisen ääniä, auton tavarakontin kiinnilyömisääni, auton käynnistyminen ja kaahaaminen pois.

2. EXT. LAIVAN KANSI - PÄIVÄ

Laivan sumutorvi soi, taustalta kuuluu meren ääniä sekä lokkien huutoa. Ihmisiä kulkee ohitse.

ERIKA

*Suomi (Glaube) Raimo (Liebe) Vapaus (Hoffnung).
En vielä itsekään ymmärrä mitä on tapahtunut.
Vuosien taakka on kadonnut mielestäni, enkä osaa sanoa, pitäisikö minun itkeä vai iloita. Yritän keskittää ajatukseni vain tulevaisuuteen, mutta mieleni on levoton. Ajattelen sairasta äitiäni, isäni hyljeksimää veljeäni, kaikkia niitä ystäviäni jotka jätän taakseni. Pelkään*

purskahtavani loputtomaan itkuun, kun yhtäkkiä mieleeni valahtaa vanha muisto, joka nostaa hymyn huulilleni.

3. INT. BAD GASTEININ KYLPYLÄ - PÄIVÄ

Märkien askelten ääniä. Taustalla joku avaa oven, takaa kuuluu saunomisääniä. Yhtäkkiä seinän läpi kuuluu ummehtuneita huokausääniä.

ERIKA

Entschuldigen Sie, onko teillä kaikki hyvin?

RAIMO

Wer ist das? Kuka siellä?

ERIKA

Mein Name ist Erika. Olen täällä viereisessä kopissa. Kuulin vain kummallisia ääniä teidän puolelta ja ajattelin kysyä, että onko kaikki hyvin?

RAIMO

Kyllä, kaikki on hyvin, kiitos. Tämä höyry vain on vähän liian kuumaa hengitettäväksi.

ERIKA

Mitä höyryjä oikein hengitätte siellä?

RAIMO

Radon-höyryä. Kuultuani Bad Gasteinin radon-terapioista päätimme vanhempieni kanssa tulla tänne lomalle.

ERIKA

Kuinka kaukaa te oikein tulitte tänne?

RAIMO

Suomesta.

ERIKA

Aus Finland? Enpä olisi ikinä uskonut! Puhutte erittäin hyvää saksaa.

RAIMO

Danke sehr. Ja teillä on erittäin miellyttävä ääni.

ERIKA

Danke schön!

RAIMO

Odottakaa hetkinen, minä tulen ulos, niin ei tarvitse enää huutaa kopin lävitse.

Ovi avautuu.

RAIMO

Ahh, so ist es gut. Tuolla tulikin jo kuuma.

ERIKA

Hmmm, niin... Saisinko kysyä teiltä, mmmm... Te voitte tietysti kieltäytyä, sillä...

RAIMO

Niin?

ERIKA

Olisiko teillä kenties aikaa tulla myöhemmin viinilasilliselle kanssani?

RAIMO

Mikä ettei. Sopisiko teille, että tuon vanhempani myös mukaan? Isääni kiinnostaa kovasti tutustua saksalaisiin, hän kun on innokas puhumaan saksaa.

ERIKA

Totta kai, nähdäänkö siis seitsemältä yläkerran ravintolassa?

RAIMO

Sopii mainiosti. Ai niin, melkein unohdin esittäytyä. Nimeni on Raimo. Biss später, schönes Fräulein!

4. INT. RAVINTOLA - ILTA

Taustalla soi hiljainen tyylikäs pianomusiikki, ruokailun ääniä salissa.

RAIMO

Das ist mein Vater, Paavo und meine Mutter Elma. Tässä on isäni, Paavo ja äitini Elma.

ERIKA

Es freut mich Sie kennenzulernen. Minä olen Erika.

PAAVO

Ilo on täysin minun puolellani.

ERIKA

Eikö äitisi puhu lainkaan saksaa?

RAIMO

Nein, leider nicht. Isäni puhuu sitten kyllä hänenkin puolesta.

ERIKA

Toivottavasti hän ei pahastu siitä, että kaikki muut puhuvat saksaa.

RAIMO

Älä huoli, kotona hän puhuu joskus liiankin kanssa. Isälle tekee hyvää päästä välillä itsekin ääneen.

ANOPPI

Mistä te oikein puhutte siellä? Minustako?

RAIMO

No ei tietenkään. Vaikka me nyt puhutaankin saksaa, ei se tarkoita että me heti alettaisiin puhua pahaa toisista.

ERIKA

Onko kaikki hyvin?

RAIMO

On, on.

PAAVO

Missä merkeissä te olette tänne Badgasteiniin tulleet?

ERIKA

Isäni on aina halunnut tänne ja koska äitini terveys ei olisi kestänyt pitkää automatkaa, tulin hänen seurakseen.

PAAVO

Sie sind hier mit Ihren Vater? Olette täällä isänne kanssa? Minä luulin, että tänne tulee vain pariskuntia.

RAIMO

(kuiskaa) Isä, Erika näkee kyllä vihjailujesi läpi.

PAAVO

Anna nyt...

ERIKA

Ei minulla ole poikaystävää, jos sitä tarkoittitte.

RAIMO

(kuiskaa ärtyisesti) Mitä minä sanoin?

PAAVO

Noin kaunis tyttö, eikä ole poikaystävää? Eikö isänne ole yrittänyt löytää teille sopivaa vävy-poikaa?

RAIMO

Isä, lopeta nyt tuo uteleminen!

ERIKA

Ei se mitään. Isäni... hän... ei oikein pidä siitä ajatuksesta, että seurustelisin kenenkään kanssa.

PAAVO

Tarkoitatteko, ettette ole koskaan seurustelleet?

ERIKA

Ei nyt sentään. On minulla ollut poikaystäviä, mutta... ne suhteet lopuivat yleensä lyhyeen.

PAAVO

Mitä tarkoittatte?

RAIMO

Isä! Jos Erikan on vaikea puhua tästä niin...

ERIKA

Ei se haittaa... Äitini on vakavasti sydänsairas ja isäni on aina vaatinut että jäisin kotiin hoitamaan heitä vanhoilla päivillään. Pari vuotta sitten seurustelin yhden hannoverilaisen miehen kanssa, silloin isäni palkkasi etsivän uhkailemaan poikaystävääni.

RAIMO

Etsivän? Ei voi olla totta! Mitä tapahtui?

PAAVO

Poika, anna nyt tytön kertoa...

ERIKA

Etsivä sanoi hänelle, että isäni katkaisisi opintorahani, jos hän jatkaisi tapaamasta minua. Minulla oli silloin opinnot pahasti kesken ja elin muutenkin kädestä suuhun. Poikaystäväni tiesi sen, eikä halunnut minulle ongelmia.

PAAVO

Ja suhde sitten kariutui siihen?

ERIKA

Ja, das stimmt.

RAIMO

Kuinka kukaan voi toimia noin? Isäsi on pakko oppia, ettei voi pitää tyttärestään kiinni ikuisesti.

ERIKA

Toivottavasti, olen kuitenkin jo 27 ja asun yhä kotona.

PAAVO

Aika hyvin meidänkin poika on nurkissa viihtynyt, vaikka on jo kolmen...

RAIMO

Isä yrittää nyt tehdä kaikkensa saadakseen huomiota. Erika, sinuna en huolehtisi liikoja. Muista, että onni löytää aina sen, joka ei sitä etsi.

ERIKA

Hmm... Ehkäpä minun pitäisi sitten lopettaa onneni etsiminen.

RAIMO

Ehkäpä.

ERIKA

Äitisi ei oikein näytä viihtyvän, pitäisikö meidän lopettaa tältä illalta, ettei hän tylsistyisi aivan kuoliaaksi?

RAIMO

Vastahan me tulimme. Ei äiti siitä pahastu, jos istumme tässä vielä vähän aikaa.

5. ERIKAN MONOLOGI

ERIKA

Kahden tunnin intensiivisen sananvaihdon jälkeen sovimme tapaavamme uudestaan, mutta sillä kertaa kaksistaan. Kävimme pitkillä kävelyillä ja viikon aikana huomasimme viihtyvämme toistemme seurassa yhä enemmän ja enemmän.

Yhteydenpitomme jatkui senkin jälkeen, kun palasimme kukin omaan kotimaahamme. Kirjoittelimme toisillemme kirjeitä melkein vuoden ajan. Sain Raimolta mitä romanttisimpia runoja, keskustelimme kaikesta maan ja taivaan väliltä ja huomasin hitaasti mutta varmasti rakastuvani häneen.

Isältäni kirjeenvaihtomme oli pidettävä salassa, sillä hän repi jokaisen kirjeen jonka sai käsiinsä. Sovin naapurini kanssa, että Raimon kirjeet tulisivat jatkossa hänelle. Joka kerta, kun uusi kirje oli saapunut, naapurini laittoi ikkunaansa kukkaruukun merkiksi. Emme kuitenkaan voineet jatkaa loputtomiin salamyhkäistä kirjoitteluamme. Lopulta suhteemme oli pakko tulla julki.

Toisinto alusta.

WOLFGANG

Wie wagst du dich gegen deinen eigenen Vater zu stellen, du eingebildetes Mädchen!

Läimäys kasvoille. Erika huutaa puoliksi yllätyksestä, puoliksi vihasta.

ERIKA

Ich hasse dich!

ERIKA

Mutta se on nyt ohi. Tein valintani ja nyt en voi tehdä muuta kuin keskittyä tulevaisuuteeni maassa, josta tiedän vain sen, että kesät ovat valoisia, maan pääkaupunki on Helsinki ja nykyinen presidentti on kireäkasvoinen kaljupää.

Laivan torvi hörähtää, meren ääniä taustalla sekoitettuna kaupungin ääniin.

ERIKA

Raimo oli vastassa Helsingissä upouudella Ford Versaillesillaan. Se oli norsunluunvalkoiseksi maalattu, mustakattoinen ja sen sisusta oli verhoiltu viininpunaisella sametilla. Ylellisemmällä ratsulla ei ritarini olisi voinut tulla noutamaan minua.

Jälleennäkemisemme riemu oli suunnaton, sillä emme olleet nähneet toisiamme pitkään aikaan. Jokin oli kuitenkin muuttunut hänessä. Paavon

hiljattainen kuolema oli piirtänyt rakkaani kasvoille syviä huolen uurteita ja koko pitkän matkamme ajan Raimon kotikylään emme vaihtaneet montaa sanaa.

Pohdin hiljaa mielessäni, millaisen vastaanoton saisin talossa, josta yksi ihminen oli hiljattain lähtenyt, ja jonka tilalle oli tulossa toinen.

6. EXT. ANOPIN TALO - ILTA

Ford Versailles kaartaa talon pihaan, ovet avautuvat. Taustalla laulaa satakieli illan hämärtyessä.

ANOPPI

No sieltä se seurue sitten vihdoinkin tulee. Mikset Raimo soittanut ja kertonut että myöhästyitte kahdella tunnilla? Minä olin jo huolissani sinusta.

RAIMO

Ajattelin viedä Erikan syömään kaupungilla. Hän ei ollut saanut ruokaa sen jälkeen kun pääsi laivasta.

Ulko-ovi avautuu, seurue astuu sisään taloon.

ANOPPI

Olisi täälläkin ollut ruokaa.

ERIKA

Hei, mukava nehde taas!

ANOPPI

Hetkinen! Minnekäs tuo saksalainen oikein on raahaamassa laukkuaan?

RAIMO

Minun huoneeseen, kuinka niin?

ANOPPI

Ei tule kuuloonkaan! Minä en suvaitse talossani tuollaisia siveettömyyksiä. Laitoin sinulle patjan Paavon työhuoneeseen. Erika nukkuu niin kauan sinun huoneessasi, kunnes vihkivalat on lausuttu.

RAIMO

Mutta emmehän ole nähneet niin pitkään aikaan ja...

ANOPPI

Ei mitään muttia. Huomenna saatte jutella sitten pääanne pyörryksiin, mutta nyt menette kiltisti nukkumaan kukin omaan huoneeseen. Herätän sinut sitten aamulla.

RAIMO

Hyvä on sitten. Näytän Erikalle hänen huoneensa.

ANOPPI

Minä lähden tästä nyt nukkumaan. Sillä aikaa kun sinä olet ajellut ympäri mantuja, olen minä koko päivän rehkinyt perunapellolla. Olen minäkin uneni ansainnut. Hyvää yötä.

RAIMO

Hyvää yötä.

7. INT. HÄÄT - PÄIVÄ (nopeatahtinen äänikollaasi)

Hiljaisuus, taustalta kuuluu vain etäistä nyyhkytystä.

ERIKA

Tahdon.

RAIMO

Tahdon.

Häämusiikki soi kahden tahdin verran. Kuohuviinipullo poksahdaa, lasit kilistelevät, ihmisten huutoa ja riemuitsemista ulkona, auton ovien kiinnipamahtamista ja lopuksi kuuluu auton ja asfalttia pitkin raahattujen purkkien ääntä, joka etääntyy kauas horisonttiin.

8. ERIKAN MONOLOGI

ERIKA

Äitini, veljeni ja tätini olivat tulleet Saksasta seuraamaan häitämme. En ikinä unohda äitini hymyä, kun astuin riisisateessa ulos kirkosta. Hänen silmänsä säteilivät onnesta, ja hänen huulensa muodostivat tutut sanat: Tärkein niistä on rakkaus. Sukulaisista vain isäni puuttui joukosta. Emme edelleenkään olleet puheväleissä sen jälkeen kun lähdin. Olin hänelle kuollut tytär. Olin oikeastaan iloinen siitä, että hän ei tullut. En kaivannut häihin anoppini lisäksi toista ihmistä, joka olisi murjottanut koko seremonian ajan.

Upeiden häiden ja kaksipäiväisen kuherruskuukauden jälkeen koitti arki.

9. INT. ERIKAN JA RAIMON HUONE - AAMUYÖ

Vanha herätyskello soi. Raimo nousee ylös sängystä.

RAIMO

Huomenta, kultaseni.

ERIKA

Guten Morgen! Musst du schon gehen?

RAIMO

Kyllä minun täytyy mennä.

ERIKA

Mutta kellohan on vasta kuusi. Etkö haluaisi maata vielä täällä lämpimän peiton alla vähän aikaa?

RAIMO

Valitettavasti en voi. Minun on oltava paikalla ennen kuin työntekijät tulevat. Velvollisuudet kutsuvat.

ERIKA

Milloin tulet päivälliselle?

RAIMO

Varmaan joskus kahdentoista maissa. Biss dann, mein Schatz!

Raimo ja Erika suutelevat. Raimo sanoo ovelta.

RAIMO

Yritä keksiä jotain tekemistä, ettei aika käy pitkäksi.

10. INT. RUOKAILUHUONE - PÄIVÄ

Anoppi on laittanut ruokaa ja tarjoilee sen pöytään. Taustalla tikittää vanha kaappikello. Kuuluu ruokailuääniä.

ANOPPI

Ottaako Raimo lisää kastiketta?

RAIMO

Kiitos, ihan vähän vain.

ERIKA

Wie war dein Tag, Schatz? Hattest du viel...

ANOPPI

Miten sen uuden perävaunutilauksen kanssa oikein meni? Saatiinko me siitä ruotsalaisesta uusi asiakas?

RAIMO

Ihan kivastihan se meni. Kovasti ainakin lupasivat tilata niitä uusia tukijalkoja heti kun piirustukset valmistuvat.

ANOPPI

No sehän onkin hienoa! Sittenhän meillä on asiakkaita jo oikein ulkomaillakin.

ERIKA

Was hat deine Mutter...

ANOPPI

Leipää pitää sitten ostaa lisää kaupasta, nämä ovat viimeiset palat.

RAIMO

Aivan, käyn sitten iltapäivällä.

Hetken hiljaisuus.

ERIKA

Ich hatte vorhin dich...

ANOPPI

Tuonne piirongin taakse oli tippunut se lasku niistä teräslevyistä. Voisitko tulla auttamaan minua sen hakemisessa, minä kun en oikein jaksa enää siirrellä noita painavia kalusteita.

RAIMO

Ai se löytyi? No mennäänpä katsomaan.

Anoppi nousee pöydästä ja puhuu samalla kun kävelee poispäin.

ANOPPI

Minäkin oikein ihmettelin, miten se sinne oli joutunut, mutta sieltä se vain löytyi kun rupesin aamulla lattiaa pesemään.

11. ERIKAN MONOLOGI

ERIKA

Minun elämäni ei varjostanut pelkkä kielimuuri, tielleni nousi myös oma anoppini. En voinut sanoa sanaakaan miehelleni ilman keskeytystä. Häirintä ei rajoittunut pelkästään ruokailun yhteyteen. Aina, kun halusimme nauttia suhteemme intiimeistä hetkistä, alakerrasta kuului huuto:

ANOPPI

Raimo, tule heti alas! Minulla on sinulle asiaa!

ERIKA

Ja kun anoppi huusi, Raimo käveli kiltisti perässä. Miten hän saattoi antaa oman äitinsä tanssittaa itseään tuolla lailla?

12. INT. ERIKAN JA RAIMON HUONE - MYÖHÄINEN ILTA

Raimo ja Erika valmistautuvat nukkumaanmenoa varten. Kuulua hampaiden harjausääntä. Erika sylkäisee lavuaariin.

ERIKA

Onko äitisi aina ollut tuollainen?

RAIMO

Was meinst du, siis millainen?

ERIKA

Kai sinäkin sen olet huomannut, ettei hän anna meille milloinkaan rauhaa, puhuu aina päälle jos minulla on sinulle asiaa, ei anna minun osallistua ruuanlaittoon...

RAIMO

Hän nyt on vain on tuollainen, ollut aina siitä lähtien kun isä kuoli. Hän ei oikein ole vielä tottunut uusiin olosuhteisiin.

ERIKA

No ei se ole minullekaan helppoa. Tunnen kuin olisin vain ilmaa teidän välillänne. Ja miksi sinun täytyy joka ilta olla niin myöhään toimistolla hänen kanssaan?

RAIMO

Kun isäni kuoli, hän jätti yrityksen minun käsiini kertomatta minulle koskaan, miten sitä johdetaan. En minä tiedä mitään kirjanpidosta, laskujen ja palkkojen maksamisesta ja sen sellaisesta. Äitini vain yrittää auttaa minua hoitamaan yrityksen paperisodan. Anteeksi nyt

kovasti, jos se häiritsee sinua, mutta jostain sen leivänkin täytyy ilmestyä pöydälle.

ERIKA

Anna anteeksi, en halua vihastuttaa sinua. Minulla on vain niin yksinäinen olo, kun en näe sinua kuin vain varhain aamulla ja juuri ennen nukkumaanmenoa. Eikä äitisi edes yritä puhua minulle.

RAIMO

Hyvä on. Mitäs jos yrittäisin saada hänet opettamaan sinulle vähän suomea?

ERIKA

Jos luulet pystyväsi siihen...

RAIMO

Ja mitäs, jos tänä viikonloppuna löhöiltäisiin oikein laiskoina rannalla? Sää tiedotuksen mukaan pitäisi tulla kaunis kesäpäivä ensi lauantaina.

ERIKA

Se olisi ihanaa!

RAIMO

Minä lupaan sinulle, ensi viikonloppu on varattu vain meille.

13. EXT. RANTA - PÄIVÄ

Erika makaa rannalla, seuranaan vain kaukana elämöivät lokit ja rantaan lyövät aallot.

ERIKA

Ach, herrlich!

Raimon lähestyvät askeleet hiekassa. Raimo istahtaa viereen ja ojentaa hänelle jäätelön.

RAIMO

Oletko koskaan kokeillut suomalaista jäätelöä?

ERIKA

Kiitos! Mmmhh... Das schmeckt wunderbar, paljon parempaa kuin saksalainen jäätelö!

Hetken hiljaisuus.

ERIKA

Mitä jos mentäisiin uimaan?

RAIMO

Uimaan? Et kai nyt tosissasi aio lähteä tuonne kylmään veteen?

ERIKA

Kävin uimassa jo viime kuussa eikä vesi silloinkaan ollut liian kylmää.

RAIMO

Ich weiss nicht, mene sinä vain.

ERIKA

Ach komm! Ei se yksin ole hauskaa. Älä nyt ole noin vaikea!

RAIMO

Mutta kun ei minulla ole pyyhettä mukana...

ERIKA

Kyllä aurinko sinut kuivattaa. Nouse nyt ylös ja tule kanssani veteen. Vai väitätkö seuraavaksi, ettet osaa muka uida?

Vaivaantunut hiljaisuus.

ERIKA

Olet koko ikäsi asunut saaristossa, etkä ole muka koskaan oppinut uimaan?

RAIMO

En olekaan. En ollut lapsena samanlainen kuin muut lapset.

ERIKA

Was meinst du?

RAIMO

Minulla oli 8-vuotiaana lapsihalvaus, jonka vuoksi en moneen vuoteen pystynyt harrastamaan mitään liikuntaa.

ERIKA

Voi kamala. Et ole koskaan kertonutkaan siitä.

RAIMO

Vietin monta kuukautta maaten sängyssäni. Ja vaikka lopulta opin jälleen kävelemään, olin aina muita lapsia kömpelömpi.

ERIKA

Kiusattiinko sinua lapsena?

RAIMO

Liikunnassa huonosti menestyneistä veistettiin yleensä pilaa. Ja kansakoulun urheilutunneilla minusta ei pahemmin tapeltu joukkueita muodostettaessa. Vähemmästäkin hiipuu kiinnostus urheiluun.

ERIKA

Sinun ei tarvitse pelätä, että minä ikinä arvostelisin sinua. Jos haluat, voin opettaa sinut uimaan.

RAIMO

En minä tässä iässä enää sitä opi.

ERIKA

Lopeta jo, kuulostat aivan ikälopulta. Hei, leikitään vaikka vesisotaa, siinä ei edes tarvitse osata uida. Ota minut kiinni jos saat!

Erika ja Raimo juoksevat mereen ja ilakoivat loiskuttaessaan vettä ympäriinsä.

14. ERIKAN MONOLOGI

Taustalla soi vanhanaikaista musiikkia levysoittimesta.

ERIKA

Ihanaa viikonloppua seurasi vääjäämättä arjen harmaus. Raimon työskennellessä pitkiä päiviä firmassa kirjoittelin päivittäin kymmeniä kirjeitä ystävilleni Saksaan, kuuntelin Michelle Mattieria ja yritin opetella suomea lukemalla sanomalehtiä. Se osoittautui kuitenkin mahdottomaksi ilman mieheni apua. Raimo sai lopulta taivuteltua äitinsä auttamaan minua. Ensimmäiset häneltä oppimani sanat olivat:

15. EXT. HALKOVAJA - AAMUPÄIVÄ

Erika ja anoppi seisovat halkovajassa. Taustalta kuuluu linnunääniä. Anoppi ottaa halon ja asettaa sen tukille.

ANOPPI

Tämä on halko, se asetetaan tukille näin, ja sitten sitä lyödään kirveellä. Näin.

Halko hajoaa kahtia.

ERIKA

Mite se tekke?

ANOPPI

Sinä lyöt. Lyöt!

ERIKA

Mine, lyöt.

ANOPPI

Ei vaan: Minä. Lyön.

ERIKA

Mine lyön.

ANOPPI

Pidät nyt vain siitä varresta kiinni, tukevasti.
Näin.

ERIKA

Me tekke näin?

ANOPPI

Jos kuule tuolla tavalla huitaiset, niin terä on
kohta sinun sääressäsi kiinni. Jalat! Haaralle!

ERIKA

Jalat?

ANOPPI

Niin, nuo kaksi tikkua joilla sinä seisot! Millä
teitäkin siellä oikein syötetään...

ERIKA

Ahaa, meine Füsse.

ANOPPI

Niin, niin, fysse fysse. No, lyö nyt!

Toinen halko hajoaa kahtia.

ANOPPI

Juuri noin. Sitten tee se 500 kertaa!

16. ERIKAN MONOLOGI

Lisää suomalaisia sanoja opin keittiössä.

17. INT. KEITTIÖ - PÄIVÄ

ANOPPI

Seuraavaksi tiskaat astiat. Tuossa on ämpäri, käy hakemassa naapurista vettä ja lämmitä se sitten liedellä. Sen jälkeen alat jynssäämään näitä kattiloita.

Tiskausääniä.

ERIKA

Mike teme on?

ANOPPI

Se on veitsi.

ERIKA

Mike teme on?

ANOPPI

Haarukka.

ERIKA

Haa - rukka (saksalaisittain)

ANOPPI

Haarukka. Sano vielä kerran, haarukka.

ERIKA

Haa - rukka (yhä saksalaisittain)

ANOPPI

Voi teitä saksalaisia piruparkoja. Eihän teitä ole opetettu puhumaan edes ärrää oikein.

18. ERIKAN MONOLOGI

Erilaisten kotitöiden kautta opin esineiden ja töiden nimiä, sen enempää juttuseuraa minulla ei kuitenkaan anopista ollut. Olin ihmeissäni siitä, kuinka alkukantaisesti perhe eli. Ruoka lämmitettiin puuhellalla, vaatteet pestiin saunassa tulella lämmitettävässä kattilassa, itse pääarakennukseen ei edes virrannut vettä, vaan se oli haettava naapurin kaivosta. Kaikista pahinta oli kuitenkin ensimmäinen talveni Suomessa. Ulkona raivosi kolmenkymmenen asteen pakkaneen kun heräsin yöllä pakottavaan tunteeseen.

19. INT. ERIKAN JA RAIMON HUONE - YÖ

Erika havahtuu keskellä yötä. Tuuppii Raimoa hereille.

ERIKA

Lieber Raimo, voitko herätä?

Raimon epämääräistä muminaa.

ERIKA

Minulla on kauhea pissahätä. Voisitko tulla mukaani, en uskalla lähteä yksin ulos pimeään.

Raimo huokaisee syvään.

RAIMO

Hyvä on, mennään sitten. Laita lämmintä päällesi, siellä on kylmä.

20. EXT. TALVINEN PIHA - YÖ

Kylmä viima sihisee kiidättäessään hiutaleita hankien yli, askeleet narskuvat pakkaslumessa. Kaukaisuudessa ulvoo koira.

ERIKA

(leikillään)

Onko Suomessa paljonkin susia?

RAIMO

No, onhan niihin aina välillä törmätty, ihan täällä maaseudullakin.

Erika nappaa luudan mukaansa.

ERIKA

Niiden on parasta olla tulematta minun lähelleni.

RAIMO

Du spinnst wohl! Tuolla luudallako niitä meinaat kutitella? Älä hupsi! Naapurin rakki siellä vain ulvoo kuuta.

ERIKA

Varmastiko?

RAIMO

No varmasti, varmasti.

21. INT. ULKOHUUSI - YÖ

Raimo ja Erika saapuvat ulkokuuussille. Kuuluu puisen oven narahdus ja askelten kopinaa heidän astuessa sisään. Tuuli ulisee nurkissa vaimeasti. Erika värisee kylmästä.

RAIMO

Varo muuten istumasta siinä liian pitkään.

ERIKA

(värisee kylmissään, puhalttaa käsiinsä, hieroo itsensä lämpimäksi)

Pelkäätkö sinä, että pyllyni jäätyy kiinni?

RAIMO

En minä sitä. Oletko koskaan kuullut suomalaisista tontuista?

ERIKA

En ole aivan varma, was sind das?

RAIMO

Katsos, kaikissa suomalaisissa rakennuksissa asustaa tonttu. Ne ovat sellaisia pieniä, harmaapartaaisia ja punanuttuisia olentoja. Niillä on kaikilla oma roolinsa: esimerkiksi riihitonttu pitää huolen siitä, että vilja pysyy kuivana, navettatonttu huolehtii karjan hyvinvoinnista ja saunatontun ansiosta kiukaasta saa aina nautinnollisen kuumat löylyt.

ERIKA

Ahaa, vähän niin saksalainen *Gartenzwerg*.

RAIMO

Juuri niin!

ERIKA

Oletko sinä sitten koskaan tehnyt tuttavuutta tontun kanssa?

RAIMO

Kyllä, annahan kun kerron: joskus lapsuudessani kun tällaisena samanlaisena yönä tulin istumaan tänne huussiin, kuulin kesken kaiken kummallista rapinaa alapuoleltani.

ERIKA

Se oli varmaan hiiri.

RAIMO

Niin minäkin ensin luulin, mutta sitten tajusin, että rapina oli liian kovaa ollakseen hiiri. Jäin istumaan aivan hiljaa paikalleni ja keskityin kuuntelemaan aivan tarkkaan. Yhtäkkiä ääni katosi. Ja sitten, aivan varoittamatta, tunsin voimakkaan nipistyksen oikeassa pakarassani! Ponkaisin pelästyneenä pystyasentoon, vedin housuni ylös ja ryntäsin ulos kylmään yöhön vilkaisuun taakseni. Voisin vaikka vannoa, että kun kävelin pois huussilta, kuulin takaani vaimeaa naurun kikatusta.

ERIKA

Ach du lieber Gott! Luuletko, että se oli tonttu?

RAIMO

Olen varma, että se oli huussitonttu. Ja varsin äkäinen sellainen. Ei mikään ihme, sillä taisin yöllisellä reissullani herättää sen uniltaan.

Erika nousee seisomaan ja sulkee nopsaan housujaan.

ERIKA

Voi noita sinun juttujasi. Vai muka tonttuja...

RAIMO

(tahattoman iloisesti)

Jaha, oletkin sitten jo valmis. Sepäs kävikin äkkiä!

22. INT. KEITTIÖ - ILTAPÄIVÄ

Keittiössä porisee pata, aina välillä Erika tarkkailee tulta uunissa. Hyräilee itsekseen Leise riselt der Schnee-laulua.

ERIKA

Hallo Schatz! Millaista oli kirkossa?

RAIMO

Tunnelmallista, kuten aina. Oho, sinä oletkin jo ruuanlaittopuuhissa.

ERIKA

Ajattelin yllättää teidät. Hanhi on hyvää vauhtia kypsymässä, tuossa pöydällä on Waldorf-salaattia ja punakaali kiehuu kattilassa.

RAIMO

Tuoksuu herkulliselta. Entäs kinkku ja laatikot?

ERIKA

Wie war das? Kinkku ja... mitkä?

RAIMO

No kinkku ja laatikot. Suomalaiset perinnejouluruuat. Porkkanalaatikkoa, maksalaatikkoa, peruna...

ERIKA

Minä ajattelin laittaa saksalaisia jouluruokia.

RAIMO

Voi pyhä Sylvi, tästä ei hyvää seuraa...

23. INT. RUOKAILUHUONE - ILTA

Ruokia tuodaan pöytään. Taustalla soi saksalaisia joululauluja.

ERIKA

So, bitte schön. Me tekke luumua täytetty hanhi. Lasst es euch schmecken.

RAIMO

No niin, Erika on laittanut pöydän koreaksi.

ANOPPI

Mitä ihmettä tuossa pöydällä makaa?

RAIMO

Mmm, tuossa on hanhea, punakaalia ja tässä kipossa on Waldorf-salaattia.

ANOPPI

Mutta eihän tuollaista jouluna syödä.

RAIMO

Erika ajatteli laittaa saksalaisia jouluherkkuja.

ANOPPI

Mitä? Eikö mitään muuta? Ei ole laittanut kinkkua, ei edes laatikoita? Minähän ostin ne jo viime viikolla. Erikan piti vain lämmittää ne.

RAIMO

No kun saksalaiset eivät syö kinkkua, tai laatikoita.

ERIKA

Ist etwas nicht in ordnung?

ANOPPI

Ole hiljaa kun puhun poikani kanssa! Tässä pöydässä on aina syöty jouluna suomalaisia jouluruokia. Ja nyt tämä saksanflikka aikoo rikkoa perinteen? Ei varmasti minun talossani! Mitä isäsikin ajattelisi tästä?

Nousee ryminällä pöydästä.

ERIKA

Was ist los? Was macht deine Mutter?

RAIMO

Älähän nyt, etkö voisi edes maistaa...

ANOPPI

Olisihan se pitänyt arvata, ei saksalaista voi päästää keittiöön touhuamaan. Hyvä jos tiskiharja pysyy kädessä.

ERIKA

Warum macht sie jetzt das Essen? Ich hab doch hier alles fertig...

ANOPPI

Kiitos Erikan minun pitää vielä pitkän päivän päätteeksi laittaa ruokaa. Tämä oli sitten viimeinen kerta, että Erika astuu keittiöön. Jos se haluaa olla avuksi, niin laittaa vaikka tuon...

(tauko, etsii halveksivaa sanaa)

...saksalaisen musiikin pois päältä. Jouluku on hiljentymisen aikaa ja silloin muistetaan niitä, jotka eivät enää pöydässä istu.

24. ERIKAN MONOLOGI

Selvittyämme joulusta jatkui jälleen arki. Työviikko seurasi toistaan. En edelleenkään oppinut suomea, ja vähitellen aloin vihaamaan koko kieltä. Jokapäiväisten pöytäkeskustelujen aiheet jäivät minulle täydellisiksi mysteereiksi, ja joka kerta kun yritin sanoa jotain, anoppini keskeytti minut. Laskin kerran, että olin yhden viikon aikana puhunut yhteensä 20 sanaa.

"Raimo, mein liebster, ich habe dich vermisst, fühle, traurig, immer, woanders, warum, so traurig, immer, weg."

Saksankieliset sanat sekoittuvat sydämenlyönnin ääniin.
Sydämenlyönnit loppuvat äkisti.

Sitten tapahtui jotain uskomatonta. Lääkäri kertoi minulle, että sisälläni kasvaa uuden elämän siemen. Tultuani kotiin päätin valmistaa miehelleni huoneeseemme fondue-illallisen ja kertoa hänelle illan päätteeksi kynttilöiden valokajossa iloisen uutisen.

Kaadoin öljyn pataan kiehumaan ja menin alakertaan kutsumaan Raimoa syömään. Hän oli juuri näyttämässä kaitafilmejä äidilleen Bad Gastein-matkasta ja pyysi minua odottamaan vielä 10 minuuttia. Jäin heidän kanssaan katsomaan filmiä, tajuaamatta tehneeni elämäni suurimman virheen.

25. INT. OLOHUONE - ILTA

Kaitafilmi pyörii taustalla.

RAIMO

Ja tässä on se ravintola, jossa söimme Erikan kanssa. Und hier ist das Restaurant, wo wir das erste Mal gegessen haben.

ERIKA

Das war ein schöner Abend!

ANOPPI

Haiseeko täällä palaneelle?

ERIKA

Oh mein Gott, das Fondue!

Kaikki lähtevät juoksemaan yläkertaan.

RAIMO

Was hast du gemacht?

ERIKA

Ich weiss es nicht.

ANOPPI

Avaa ovi!

26. INT. ERIKAN JA RAIMON HUONE - ILTA (jatkuu)

Ovi avautuu. Huoneessa räiskyy hyvää vauhtia voimistuva tuli, joka on levinnyt fonduekeittimestä pöytäliinaa pitkin

verhoihin, ympärillä oleviin tuoleihin ja viereisen seinän tapettiin.

ANOPPI

Raimo! Minun taloni! Ooh...!

Anoppi pyörrtyy lattialle.

RAIMO

Äiti! Äiti! Mikä sinun on? Herää äiti! (katsoo Erikaan) Äiti.. Äitini on kuollut! Sie ist tot!

ERIKA

Ach quatsch! Eihän ole! Näitkö kuinka hän ehti laittaa tyynyn päänsä alle ennen pyörtymistään? Hae nyt vain äkkiä vesiämpäri alhaalta!

Raimo juoksee alakertaan. Palaa takaisin ämpärin kera. Erika ja Raimo lyövät kohti liekkejä märin pyyhkein.

RAIMO

Kasta nämä pyyhkeet märiksi! Lyödään niillä tuli sammuksiin!

ERIKA

Sammuta ensin tapetit, ettei tuli pääse leviämään! Minä lyön verhot ja pöydän sammuksiin!

RAIMO

Voi hyvä jumala!

27. ERIKAN MONOLOGI

Kastelimme pyyhkeitä vesiämpärissä ja hakkasimme niillä hullun raivolla kohti liekkejä. Lopulta saimme voiton tulipalosta. Tulen sammuttua meitä kohtasi lohduton näky. Uudet Asko-kalusteemme olivat puoliksi palaneet ja koko huone oli noen ja öljyn peitossa. Loppujen lopuksi olimme onnekkaita, sillä tulipalo rajoittui vain minun ja Raimon huoneeseen. Vaikka yläkerrasta tuli olikin saatu sammuksiin, se oli nyt siirtynyt alakertaan kytemään.

28. INT. RUOKAILUHUONE - PÄIVÄ

Syömisen ääniä. Kello tikittää taustalla.

ERIKA

Gibts du mir bitte ein bisschen Wasser?

Anoppi hengittää raskaasti. Heittää tulitikkurasian pöydän poikki.

ANOPPI

Ota ne! Siitä vaan. Ota ne ja polta vielä loputkin!

RAIMO

Älähän nyt. Ei Erika tarkoituksella sitä tehnyt.

ANOPPI

Älä sinä poika puhu äitiäsi vastaan. Tuo saksanflikka teki sen ihan tahallaan. Hän yritti tappaa minut sydänkohtaukseen, että voi pitää talon itsellään.

RAIMO

Älä nyt puhu hulluja...

ANOPPI

Et kai sinä ole juonessa mukana?

ERIKA

Es tut mir so leid, entschuldigung.

ANOPPI

Mitä tuo saksmanni oikein yrittää sanoa?

RAIMO

Erika yrittää pyytää anteeksi.

ANOPPI

Minultahan ei kukaan pyydä anteeksi, millään saksankielellä. Tässä maassa puhutaan suomea, ja niin on parasta alkaa hänenkin puhua!

Erika nyyhkyttää. Hiljaisuus laskeutuu huoneeseen.

29. ERIKAN MONOLOGI

Ihmisoikeuteni julistettiin pannaan. En saanut enää laittaa ruokaa, en laittaa tulta, en edes sytyttää kuusen kynttilöitä. Anoppi suhtautui minuun kuin rikolliseen, paitsi silloin kun Raimo oli paikalla. Silloin hän suvaitsi pitkin hampain minun läsnäolon. Kun olimme kaksistaan, raadoin hänen eteensä kuin orja.

Hakkaa puita, ähkii samalla hiki roiskuen.

ERIKA

Kolme satta viisikummenta kahdeksan.

ANOPPI

Älä yritä huijata. Tuo oli vasta kolmassadasviideskymmeneskuudes halko. Olen laskenut ne tarkkaan. Älä sinä pyromaani luulekaan että pääsisit noin vähällä.

ERIKA

Mine ei jaksa. Tauko.

ANOPPI

Ei vielä. Nämä halot on saatava sisään ennen kuin alkaa sataa.

Suunnitelma rakentaa oma talomme ja saada vihdoinkin itsellemme vähän yksityisyyttä lipui jonnekin kauas taivaanrantaan. Näin Raimoa aina vain vähemmän. Viikonloputkaan eivät enää olleet yhteistä aikaamme. Anoppini vaati Raimoa ajamaan hänet joka lauantaina kauas kaupunkiin.

Taustalla soi iloinen kauppakeskusmusiikki.

ANOPPI

Raimo! Minun on päästävä manikyyriin!

Raimo! Sinun tukkasi on kasvanut. Lähdetään yhdessä kampaajalle.

Raimo! Vesselistä saa tänään Presidenttikahvia vitosella.

Raimo! Käydäänkö vaatekaupassa ostamassa minulle uusi leninki?

ERIKA

Minä kuljin mukana kuin näkymätön haamu, ymmärtämättä mitä ympärilläni tapahtui. En voinut käsittää, mihin anoppini tarvitsi joka viikkoisia kampaamokäyntejään, kynsihoitoja ja uusia vaatteita. Hän ei ollut seurustellut Paavon kuoleman jälkeen kenenkään kanssa, mutta silti hänen täytyi olla aina kauneimmillaan.

Haikailin takaisin kotimaahani, jossa en ollut käynyt puoleentoista vuoteen. Halusin kovasti nähdä jälleen sairaan äitini, keskustella ystäväieni kanssa ja tuntea oloni pitkästä ajasta hyväksytyksi. Raimo varasi matkan pääsiäiseksi ja olimme jo pakanneet matkalaukut valmiiksi kun...

Anoppi kaatuu rappusissa.

ANOPPI

Raimo! Auta minua! Minä kaaduin rappusissa, en pääse millään ylös! Tule auttamaan äitiäsi!

ERIKA

Raimo päätti jäädä kotiin hoitamaan äitiään. Tiesin tarkkaan mitä peliä anoppini pelasi. Hän pelasi sitä samaa peliä, jota oma isäni pelasi minun kanssani kun asuin vielä Saksassa. Olin täynnä vihaa ja katkeruutta lähtiessäni matkaan yksin, ilman miestäni.

30. EXT. SILTA - ILTA

Aallot pauhuvat, tuuli vinkuu, taustalta kuuluu kuiskauksia.

WOLFGANGIN KUISKAUS

Ich sagte doch, du wirst nur kummer in Finnland finden. Das hast du nun davon. Ich werde dir nicht helfen. Du bist ganz allein. Willst du dein Leben beenden? Bist du nicht kräftig genug um zu überleben?

ERIKA

Kuinka minä saatoin olla niin tyhmä, niin hyväuskoinen?

Miksen minä huomannut aikaisemmin, ettei siinä suhteessa ollut kaikki kohdallaan?

Minä en jaksa.

En halua kärsiä enempää.

En halua palata enää takaisin, en halua kokea enää sitä nöyryytystä päivääkään.

Meren pauhuna kasvaa nopeasti dominoivaksi ääneksi, sitten täysi hiljaisuus.

ERIKA

Ei. En aio enää paeta, vaan taistella kohtaloani vastaan. Raimo pelasti minut isältääni, minä pelastan hänet äidiltään.

Musiikki alkaa hiljaa taustalla.

ERIKA

Usko, toivo, rakkaus. Äiti, kuinka saatoin edes ajatella luopuvani niistä?

Ja kuinka paljon olen velkaa sille valolle, joka loistaa sisälläni kaiken pimeyden keskellä.

31. INT. ERIKAN JA RAIMON HUONE - ILTA

Erika viikkaa vaatteita kaappiin ja nyyhkyttää hiljaa.

RAIMO

Mikä sinun on?

Erika ei vastaa.

RAIMO

Kerro nyt, onko sinulla huono olla?

ERIKA

No ei minulla ole hyväkään olla. En edes muista enää milloin olisin viimeksi hymyillyt.

RAIMO

Minä tiedän. Mitäpä jos mentäisiin ensi viikonloppuna jonnekin matkalle? Käytäisiin vaikka Turussa, näyttäisin sinulle vähän vanhoja kulmia opiskelua ajoiltani.

ERIKA

Lopeta. Ei tätä oloa mitkään matkat korjaa. Meidän täytyy nyt puhua vakavasti.

RAIMO

No kerro minulle, mikä sinua vaivaa.

ERIKA

Minua vaivaa se, etten osaa tätä kirottua kieltä. Minua vaivaa se, että istun päivät pitkät huoneessani yksin kuin joku kirottu prinsessa korkeassa tornissaan. Ja minua vaivaa kaikkein eniten se, että minä olen juuttunut keskelle kolmiodraamaa, jossa minä olen se toinen nainen.

RAIMO

Lopeta tuollaiset puheet, sinä tiedät että minä rakastan vain sinua.

ERIKA

Niinkö? Sinun äitisi ei vieläkään ole hyväksynyt minua. Minä kelpaan vain hakkaamaan halkoja, tiskaamaan tiskit ja hoitamaan puutarhaa. Hän ei jätä meitä ikinä rauhaan, hän hallitsee elämämme jokaista hetkeä. Mein Gott, Raimo. Mikset sinä asetu äitiäsi vastaan?

Joko vietät loppuelämäsi äitisi kanssa ilman minua, tai sitten muutamme tästä talosta pois. Omaan taloon, jossa voimme elää rauhassa. Valinta on sinun.

RAIMO

Oletko sinä jättämässä minua?

ERIKA

Minä sanoin jo, että valinta on sinun. Näin en voi jatkaa. Minä lähden, jos vietämme tässä talossa vielä päivänkin pidempään.

RAIMO

Erika, älä jätä minua. Minä rakastan sinua. Minä teen kaikkeni että sinä olisit onnellinen. Anna minulle vielä mahdollisuus.

ERIKA

Vain jos muutamme pois täältä.

RAIMO

Minä lupaan sen sinulle.

ERIKA

Ja lupaatko, että keskityt tästä eteenpäin vain meidän elämäämme?

RAIMO

Lupaan. Ich liebe dich.

ERIKA

Niin minäkin sinua.

Erika halaa itkien Raimoa. Alakerran ovi narahtaa.

ANOPPI

Raimo, minulle on sinulle asiaa!

32. ERIKAN MONOLOGI

Sillä kerralla Raimo ei lähtenyt alas, vaan jäi koko illaksi luokseni, kuten hän on tehnyt joka

ilta sen jälkeen. Aloimme heti rakentaa omaa taloamme, jonne saisimme rauhassa perustaa perheemme.

33. EXT. TALO - PÄIVÄ

Taustalla alkaa musiikki, jossa tavallisten soittimien joukkoon on lisätty työkaluista koostuva rytmitausta.

ERIKA

Ensimmäiseksi valmistui lastenhuone, jonne muutimme välittömästi asumaan. Vaikka talonrakennus oli vasta alkutekijöissään, meille riitti, että ympärillämme oli neljä seinää ja katto.

Ne olivat meidän neljä seinäämme ja meidän kattomme.

Seuraavaksi valmistui vessa. Oikea vessa, oikealla vedellä ja jonka saattoi vetää! Istuimme pytyllä ja juhlimme tapausta pullollisella viiniä.

Talo ei saattanut valmistua liian nopeasti. Minun täysipäiväiseksi tehtäväksi muodostui valvoa rakentamisprosessia:

ERIKA

Perkkele, nyt tekke työtä!

TYÖMIES

Joo joo, mä vaa istuin kattomaan piirustuksia.

ERIKA

Me ei maksa sinule että sinä istu! Perkkele, nyt tekke työtä!

Lopulta talo oli valmis. En ikinä unohda Raimon ylpeää ilmettä, kun hän seisoj kotiovemme edessä ja sanoi:

RAIMO

Nyt minulla on vihdoinkin avaimet omaan talooni!

34. ERIKAN MONOLOGI

ERIKA

Juuri kun olin asettunut taloksi, tunsin esikoiseni halun saapua maailmaan. Raimo ajoi minut hermostuneena aluesairaalaan, jossa

*synnytin hänelle komean terveen pojan. Raimon rinta pörhistyi entisestäänkin. Palatessamme takaisin kotiimme ensimmäistä kertaa perheenä, oli vastassa kukkakimppua pitelevä **isoäiti**.*

35. EXT. PIHA - PÄIVÄ

ANOPPI

Tervetuloa kotiin! Ja onneksi olkoon teille molemmille!

RAIMO JA ERIKA

Kiitos!

ANOPPI

Miten vaimosi jaksaa?

RAIMO

Vähän väsynyt on, mutta muuten kunnossa.

ANOPPI

Saanko katsoa vauvaa?

ERIKA

Hier, du kannst ihn in dein Schoss nehmen.

ANOPPI

Mitä hän sanoi?

RAIMO

Voit ottaa lapsen syliisi.

Anoppi katsoo vastasyntynyttä vauvaa haltioissaan.

ANOPPI

Voi herran jumala! Voi että... Tämä on minun pojanpoikani.

ERIKA

Tunsin, että jokin oli muuttunut. Isoäiti näki elämän jatkumisen ikivanhan syklin, jonka pienenä osana hänkin on aikoinaan ollut. Hänestä ei tuntunut enää siltä, että hän olisi luopunut jostain. Nähdessään tuon pienen olennon sylissään hän ymmärsi oman roolinsa äitinä siirtyneen eteenpäin.

36. LOPPUKOHTAUS

ERIKA

Hitaasti mutta varmasti opin puhumaan ja kirjoittamaan suomea. Perustin yhdessä kylän kanttorin kanssa kuoron, jota kautta opin tutustumaan paikallisiin ihmisiin. Sain myös työpaikan paikallisesta koulusta saksankielenopettajana. Elin elämäni onnellisinta aikaa. Äitini on joskus pienenä opettanut minulle lausahduksen: Ihmisen elämässä tärkeimmät ovat usko, toivo ja rakkaus, mutta suurin niistä on rakkaus. Olen joskus pohtinut, kuinka jaksoin yli ensimmäisen puolitoista vuotta. Totuus on, että ilman vahvaa uskoani äitini elämänohjeeseen en olisi jaksanutkaan.

ÄITI

Glaube, liebe, hoffnung, aber wichtigste ist die Liebe.

Loppumusiikki.